
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

RAJČANY

NA OBDOBIE 2015-2020

Spracovateľ dokumentu:
Regionálna rozvojová agentúra Topolčiansko

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	4
ZOZNAM GRAFOV, OBRÁZKOV, TABULIEK A MAPIEK	5
ÚVOD	7
ANALYTICKÁ ČASŤ	8
ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	8
HISTÓRIA OBCE	10
PREDPOKLADY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU	11
PRÍRODNÉ POMERY	13
OBYVATEĽSTVO	15
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	21
SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA.....	23
Domový a bytový fond	24
Školstvo	25
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť.....	26
Služby obyvateľstvu.....	27
EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA OBCE	28
Majetok obce.....	29
ZDRUŽENIA A ORGANIZÁCIE NA ÚZEMÍ OBCE	31
VYHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA	31
Realizované projekty obce Rajčany	33
VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU	35
SWOT ANALÝZA	42
STRATEGICKÁ ČASŤ	44
KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA.....	44
ROZVOJOVÁ VÍZIA	45
PROGRAMOVÁ ČASŤ	46
POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVÍT.....	46
REALIZAČNÁ ČASŤ	48
ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE	48
VÄZBY NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY KRAJA	48
ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE MANAŽMENTU PROGRAMU	51
INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE FORMOU PARTNERSTVA.....	51
MONITOROVANIE A HODNOTENIE	52
FINANČNÁ ČASŤ	56

ZÁVER	59
ZDROJE INFORMÁCIÍ	60
PRÍLOHY	60

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ČOV - čistička odpadových vôd
EÚ - Európska únia
IBV - individuálna bytová výstavba
KBV - komplexná bytová výstavba
MAS - miestna akčná skupina
NSK - Nitriansky samosprávny kraj
NUTS - Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
OcÚ - obecný úrad
OP - operačný program
PD - poľnohospodárske družstvo
PHSR - program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
PR NSK - Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja
PZ - poľovnícke združenie
ROEP - konanie o obnove evidencie pozemkov
ROP - Regionálny operačný program
RRA - regionálna rozvojová agentúra
SAV - Slovenská akadémia vied
SNP - Slovenské národné povstanie
SODB - sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOTDUM - Spoločenstvo obcí topolčiansko - duchonského *mikroregiónu*
SR - Slovenská republika
ŠÚ - štatistický úrad
TIR - Tribečsko-inovecký región
VÚC - vyšší územný celok
ZMOS - Združenie miest a obcí Slovenska
ZUŠ - Základná umelecká škola
Z. z. - zbierka zákonov
ŽP - životné prostredie

ZOZNAM GRAFOV, OBRÁZKOV, TABULIEK A MAPIEK

Graf č. 1 - Vývoj počtu obyvateľov
Graf č. 2 - Vývoj prirodzeného prírastku v obci
Graf č. 3 - Vývoj migračného prírastku v obci
Graf č. 4 - Vývoj komunálneho odpadu počas obdobia 2007-2014
Graf č. 5 - Podiel žien a mužov na účasti v dotazníkovom prieskume
Graf č. 6 - Záujem respondentov o bývanie a zotrvanie v obci
Graf č. 7 - Veková štruktúra účastníkov dotazníkového prieskumu
Graf č. 8 - Miesto pracoviska respondentov
Graf č. 9 - Dôvody respondentov zotrvania v obci
Graf č. 10 - Dôvody prípadného odšťahovania sa respondentov z obce
Graf č. 11 - Spokojnosť respondentov so službami obce
Graf č. 12 - Susedské vzťahy v obci
Graf č. 13 - Zapájanie sa občanov do rozvojových aktivít obce
Graf č. 14 - Spokojnosť s pracovnými možnosťami v obci
Graf č. 15 - Možnosti budúceho rozvoja obce
Graf č. 16 - Spokojnosť respondentov s využitím možnosti obce pre mládež a podpory významu mládeže na vidieku

Mapa č. 1 - Administratívne členenie okresu Topoľčany s vyznačením obce Rajčany

Obrázok č. 1 - Letecký pohľad na obec Rajčany
Obrázok č. 2 - Poloha obce Rajčany
Obrázok č. 3 - Poloha obce v rámci kraja a v rámci územia Slovenska
Obrázok č. 4 - Pôvodne renesančná kúria zrekonštruovaná na obecný úrad
Obrázok č. 5 - Kostol sv. Jána Krstiteľa
Obrázok č. 7 - Materská škola
Obrázok č. 8 - Kultúrny dom
Obrázok č. 9 - Obecná knižnica
Obrázok č. 6 - Kaplnka

Tabuľka č. 1 - Organizované podujatia v obci
Tabuľka č. 2 - Štruktúra pôdneho fondu v obci Rajčany v m²
Tabuľka č. 3 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Rajčany
Tabuľka č. 4 - Národnostná štruktúra v obci Rajčany
Tabuľka č. 5 - Náboženská štruktúra v obci
Tabuľka č. 6 - Veková štruktúra v obci
Tabuľka č. 7 - Vzdelanostná štruktúra v obci
Tabuľka č. 8 - Odvetvia ekonomickej činnosti
Tabuľka č. 9 - Ekonomická aktivita v obci
Tabuľka č. 10 - Separovaný zber v obci za roky 2007- 2014
Tabuľka č. 11 - Množstvo odpadov vyprodukovaných v roku 2014
Tabuľka č. 12 - Bytový a domový fond
Tabuľka č. 13 - Bytový a domový fond
Tabuľka č. 14 - Bytový a domový fond
Tabuľka č. 15 - Bytový a domový fond
Tabuľka č. 16 - Bytový a domový fond
Tabuľka č. 17 - Bytový a domový fond
Tabuľka č. 18 - Počet pracovníkov v materskej škole

- Tabuľka č. 19 - Vývoj počtu detí v materských školách
- Tabuľka č. 20 - Najväčší zamestnávateľia v obci
- Tabuľka č. 21 - Zoznam podnikateľov v obci
- Tabuľka č. 22 - Majetok obce
- Tabuľka č. 23 - Využitie budov vo vlastníctve obce
- Tabuľka č. 24 - Celková hodnota majetku obce k 31.12.2014
- Tabuľka č. 25 - Vývoj príjmov a výdavkov v obci Rajčany
- Tabuľka č. 26 - Plánované aktivity na obdobie 2007 - 2013
- Tabuľka č. 27 - Naplnenie plánovaných aktivít
- Tabuľka č. 28 - Zrealizované projekty mimo PHSR 2007-2013
- Tabuľka č. 29 - Vekové skupiny respondentov
- Tabuľka č. 30 - SWOT analýza
- Tabuľka č. 31 - Špecifické ciele a opatrenia v prioritných oblastiach
- Tabuľka č. 32 - Zoznam opatrení a aktivít
- Tabuľka č. 33 - Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR Rajčany
- Tabuľka č. 34 - Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR Rajčany
- Tabuľka č. 35 - Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít
- Tabuľka č. 36 - Indikatívny finančný plán realizácie PHSR v €
- Tabuľka č. 37 - Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Rajčany na roky 2015 - 2020

ÚVOD

V súvislosti s programovým obdobím Európskej únie na roky 2014-2022 a v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky aj z Európskych štrukturálnych investičných fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít. Z dôvodu adresnejšej alokácie disponibilných finančných prostriedkov v novom programovom období bolo nutné aktualizovať taktiež základné a strategické dokumenty Nitrianskeho samosprávneho kraja. Doteraz platný Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja (PR NSK) 2012 - 2018 bol schválený uznesením č. 236/2012 dňa 8. októbra 2012 na zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V súlade so zákonom o podpore regionálneho rozvoja sú vyššie územné celky a obce povinné aktualizovať alebo zostavovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce alebo vyššieho územného celku a uviesť v súlade s ustanoveniami novelizovaného zákona platného od 1. januára 2015. Hlavným cieľom je vychádzať z aktuálnej situácie v území a zostaviť strategickú a implementačnú časť tak, aby sa stala východiskom pre realizáciu budúcich projektov.

Charakteristika a štruktúra dokumentu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z

- a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad jej budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PHSR obce,
- d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PHSR obce formou akčných plánov a
- e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHSR obce.

Vypracovanie PHSR obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Aktualizácia PHSR obce sa vypracúva podľa potreby. PHSR a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2. Tvorba PHSR obce je optimálnym nástrojom a jedinečnou možnosťou na strategický pohľad do samosprávy vôbec. Základom PHSR obce je teda OBČAN.

ANALYTICKÁ ČASŤ

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec Rajčany a celé jej územie leží v Nitrianskej pahorkatine, konkrétne v jej strednej časti. Obec leží pri dolnom toku pravostranného prítoku Bebravy. Územie obce sa rozprestiera 585 ha a stred obce leží v nadmorskej výške 118 m n. m. Ak ide o administratívne delenie, tak obec spadá pod topolčiansky okres - okresným mestom sú Topolčany. Obec je súčasťou Nitrianskeho kraja a patrí do NUTS II Západné Slovensko. Kataster obce je situovaný 8 km severozápadne od okresného mesta Topolčany a 3,7 km od obce Chynorany, ktorá má pre obec Rajčany veľký strategický a dôležitý význam. Súradnice charakterizujú obec Rajčany nasledovne - 48° 36' 44" severnej zemepisnej šírky a 18° 14' 04" východnej zemepisnej dĺžky.

Obrázok č. 1 - Letecký pohľad na obec Rajčany

Zdroj: OcÚ Rajčany

Mapa č. 1 - Administratívne členenie okresu Topolčany s vyznačením obce Rajčany

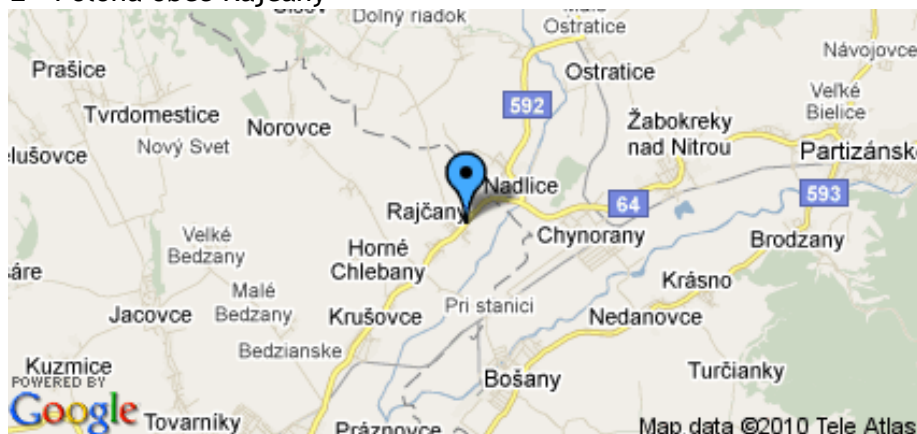

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec sa nachádza relatívne blízko okresného mesta Topolčany a dostupnosť medzi obcou a okresným mestom je zabezpečená cestou II. triedy I-64. Cez obec neprechádza žiadna železničná trať. Najbližšia železničná trať sa nachádza v obci Chynorany. Tá je súčasťou železničnej trate Topolčany - Prievidza.

Obrázok č. 2 - Poloha obce Rajčany

Zdroj: internet

Vzdialenosti obce od okresného, krajského a hlavného mesta:

Topolčany	-	7,9 km
Nitra	-	43,2 km
Bratislava	-	27,4 km

Vzdialenosti obce od ostatných pólov rozvoja regionálneho a národného významu:

Bánovce nad Bebravou	-	14,6 km
Partizánske	-	12,4 km
Prievidza	-	42,4 km
Trenčín	-	43,5 km

Rajčany → Budapešť 206 km

Rajčany → Viedeň 206 km

Rajčany → Brno 170 km

Obyvatelia obce Rajčany dochádzajú do okresného mesta za prácou. Ich náklady na dopravu tak vzrastajú. V Topolčanoch môžu nájsť služby, ktoré im obec nevie alebo nie je schopná zabezpečiť alebo sprostredkovať. Blízkosť okresného mesta je pre obec veľmi dôležitá a vďaka nej sa stáva obec atraktívnejšou pre nových obyvateľov, ktorí vyhľadávajú komfort služieb ponúkaných mestom a zároveň uprednostňujú pokojnejší život vo vidieckej oblasti.

Symboly obce

Obec Rajčany má svoje symboly. Sem patria erb, vlajka a pečať. Erb obce má túto podobu: v modrom štíte zo zeleného trávnatého vrška vyrastajúci strieborný strom so zeleným lístím a zlatými jablkami, na korune stromu sedia dva strieborné k sebe otočené holuby. Vlajka Rajčian pozostáva zo siedmich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej, modrej, zelenej, žltej, zelenej, modrej a bielej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny listu vlajky. Pečať Rajčian je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopsom OBEC RAJČANY. Pečať má priemer 35 mm.

Obrázok č. 3 - Poloha obce v rámci kraja a v rámci územia Slovenska

Zdroj: internet

Obec má 547 obyvateľov, čo ju radí medzi malé obce okresu, hustota je 93,34 obyv./km² (údaje k 31.12.2014).

HISTÓRIA OBCE

Obec Rajčany leží v strednej časti Nitrianskej pahorkatiny, ktorá sa vyznačuje pomerne hustou sieťou pravekých a včasnostredovekých lokalít a území. Avšak ani vďaka svojej výbornej polohe pochádza priamo z obce len veľmi málo nálezov. Napriek tomu tieto nálezy umožňujú zrekonštruovať sídelný či prípadne etnický vývoj v jej katastri. V obci sa našli rôzne nálezy, no treba však povedať, že priamo v Rajčanoch a ani v jeho katastri nebol uskutočnený žiadny archeologický výskum a v dokumentáciách archeologických inštitúcií (múzeá, Archeologický ústav SAV) nie sú ani žiadne záznamy o prieskumoch alebo iným spôsobom získaných hmotných pamiatkach.

Názov obce Rajčany je veľmi starobylý a niektorí mu pripisujú aj biblický pôvod či základ. Tvrdia, že pochádza od slova „raj“ alebo „rajec“ a vďaka prípone - any/ -ane vznikol názov Rajčany.

Hodnoverné pramene z histórie o samotnej existencii obce Rajčany sa zachovali až z 20-tych rokov 14. storočia. Z ich znenia je jasné a jednoznačné, že už išlo o celkom rozvinutú dedinu s farským kostolom sv. Jána Krstiteľa. Z existujúcich historických prameňov vieme, že obec mala aj mlyn na rieke Hydina. V tomto čase boli vlastními obce Rajčany bratia Betlem a Peter. Boli synmi Draga. Drag bol zase synom Betlehema, ktorý získal Rajčany a ďalších 10 dedín v Nitrianskej župe od kráľa Bela IV. Spomínaní dvaja bratia Betlem a Peter boli vlastními aj majetkových podielov v Hajnej Novej Vsi, Krušovciach a Solčiankach.

Rajčany v 18. storočí boli ovplyvnené udalosťami, ktoré sa diali v ich bezprostrednej blízkosti. Topolčany a jeho okolie na začiatku 18. storočia zasiahlo protihabsburské povstanie vedné Františkom II. Rákocim. Čoskoro sa celá Nitrianska stolica ocitla v rukách

povstalcov. Nasledovali mnohé bitky proti cisárskej armáde. Posledná bitka sa odohrala v roku 1710 na území Tovarník, po ktorej vracajúci sa a porazení kuruci vyrabovali a zničili krušovský kostol. V okolitých horách sa skrývali rôzni zbehovia, ktorý sa stávali zbojníkmi.

Počas prvej svetovej vojny obec Rajčany postihli mnohé následky bojov a bitiek, pri ktorých zomrelo veľa vojakov. Utrpenie týkajúce sa I. svetovej vojny zasiahlo celú obec. Obec sa však na začiatku novej epochy, ktorou bol vznik Československého štátu, pozbierali a snažili sa o všestranný rozvoj. Za vzniku prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov boli Rajčany malou dedinou patriacou do obvodu notárskeho úradu v Nadliciach. Rozprestierali sa na ploche 585 ha. V dedine sa nachádzalo 59 domov a 87 bytov, v ktorých žilo 484 ľudí. Z toho 223 mužov a 261 žien.

Aj keď obec ležala tak trochu mimo všetkých dôležitých udalostí, obyvatelia obce nezostali bokom a veľa povstaní sa zúčastnili. Najväčším povstaleckým hrdinom obce sa stal učiteľ Jozef Bujna. Za účasť v SNP bol v novembri 1944 zbavený služby. Začiatkom februára 1945 ho v Kovarciach zaistilo gestapo a 30. marca 1945 ho v Topolčanoch obesili vo väznici. Rajčany boli oslobodené 2. apríla 1945. Obec nebola našťastie poznačená vojnovými udalosťami, tak ako iné obce v okolí Topolčian. Poškodené boli len 2 domy. Jedna z nich bola učiteľská budova, ktorú poškodila mína. V obci zostala aj 350 m dlhá protitanková priekopa. Na jej zahrabanie potrebovala obec asi 50 mužov a jeden mesiac. Tak ako v ostatných obciach nachádzajúcich sa v Nitrianskej pahorkatine, tak aj v obci Rajčany bolo rozšírené poľnohospodárstvo a roľníctvo. Pestovala sa hlavne pšenica, raž, jačmeň a ovos. Na malej ploche v katastri obce sa pestovalo aj krmivo a zelenina.

Revolúcia v roku 1989 mala v Rajčanoch relatívne pokojný priebeh. V obci vznikli miestne organizácie Verejnosti proti násiliu a Kresťanskodemokratického hnutia. V tomto čase žilo v obci 576 obyvateľov. Domy mali 212 popisných čísel a obec mala výmeru 586 ha.

Rok 1994 bol pre obec veľmi významný. V septembri tohto roku obec oslavovala 750. výročie prvej písomnej zmienky. Súčasťou osláv bolo aj posvätenie obecných symbolov, ktoré vykonal farár Jozef Labuda.

PREDPOKLADY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU

Cestovný ruch je veľmi dôležitým faktorom pre rozvoj územia. Cestovný ruch sa skladá z primárnej a sekundárnej ponuky. Primárna ponuka cestovného ruchu zahŕňa atraktívne prírodné podmienky, ktoré by mohli využívať účastníci cestovného ruchu napr. na pešiu letnú alebo zimnú turistiku, cykloturistiku, prípadne rôzne prírodné výtvyry a či chránené územia alebo rezervácie. Ďalej sem patria historické a kultúrne pamiatky. Do sekundárnej ponuky cestovného ruchu patria ubytovacie a stravovacie služby ponúkané v oblasti. Každé územie s potenciálom na rozvoj cestovného ruchu by sa malo snažiť využiť svoje územie a jeho prednosti a výhody nielen na rozvoj cestovného ruchu, ale aj samotný rozvoj územia po každej stránke. Obec sa tak stane atraktívnou nielen pre samotných obyvateľov žijúcich v obci, ale aj obyvateľov okolitých obcí či širokého okolia obce. A v neposlednom rade pritiahne aj účastníkov cestovného ruchu.

V obci Rajčany sa nenachádzajú veľké a významné kultúrne a historické pamiatky. Obec síce nemá príliš veľký kataster a na jej území sa nekonal žiadny archeologický výskum, disponuje však niekoľkými pamiatkami. Tieto pamiatky sú dôležité pre miestnych obyvateľov, ktorí žijú na území obce Rajčany.

Medzi kultúrne a historické pamiatky obce môžeme zaradiť pôvodne renesančnú kúriu z roku 1638. Obnovená bola v rokoch 1810 až 1822. Po rekonštrukcii sa stala sídlom obecného úradu.

Obrázok č. 4 - Pôvodne renesančná kúria zrekonštruovaná na obecný úrad

Zdroj: OcÚ Rajčany

K historickým pamiatkam patrí aj renesančný kostol sv. Jána Krstiteľa. Ten bol postavený v roku 1640. Postavili ho na základoch pôvodnej stavby zo 14. storočia. V 18. storočí bola pristavená aj veža a sakristia.

Obrázok č. 5 - Kostol sv. Jána Krstiteľa

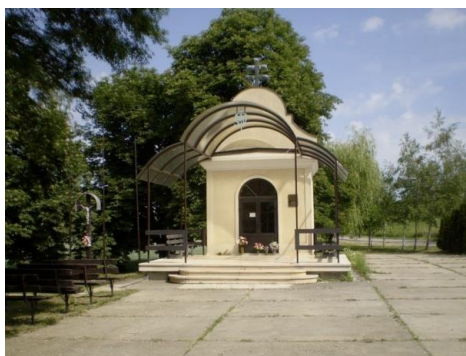
Zdroj: OcÚ Rajčany

V roku 1826 postavil Valentín Rajčáni kaplnku so sochou Piety na Mechovičke, ktorá je situovaná v severnej časti obce. Kaplnka bola zrekonštruovaná v roku 1993. V blízkosti kaplnky vyviera prameň.

Trikrát v roku sa na tomto mieste konajú sväté omše:

- 5.7. - Sviatok sv. Cyrila a Metoda
- prvá augustová nedeľa - púť
- 15.9. - Sviatok Sedembolestnej Panny Márie

Obrázok č. 6 - Kaplnka

Zdroj: OcÚ Rajčany

Ak ide o primárnu ponuku cestovného ruchu, tak obec disponuje kultúrno-historickými pamiatkami. Čo sa týka sekundárnej ponuky, tak v obci Rajčany sa nachádza jedno ubytovanie v súkromí. Z gastronomickej sféry sa v obci nachádzajú dve pohostinstvá. Tie nemajú žiadny regionálny alebo nadregionálny význam. Pohostinstvá uspokojujú potreby miestneho obyvateľstva. Iné stravovacie zariadenia sa v obci nenachádzajú.

Ak ide o športové vyžitie, tak v obci sa nachádza multifunkčné ihrisko a futbalové ihrisko.

V obci sa konajú aj rôzne podujatia a spoločenské akcie. Tieto podujatia a akcie sú určené nielen pre obyvateľov samotnej obce, ale aj obyvateľom okolitých obcí či širšieho okolia. Niektoré podujatia sa konajú každoročne a iné iba príležitostne. Kultúrno-spoločenské akcie utužujú vzťahy medzi obyvateľmi navzájom a vzťahy medzi obyvateľmi obce a samosprávou. Obyvatelia svojou účasťou prejavujú záujem o dianie v obci. V nasledujúcej tabuľke možno vidieť mesiace, v ktorých sa podujatia a akcie konajú. Tabuľka tiež zobrazuje údaje týkajúce sa usporiadateľa.

Tabuľka č. 1 - Organizované podujatia v obci

Podujatia v obci a pravidelné kultúrno-spoločenské akcie		
Mesiac	Názov podujatia	Organizácia /usporiadateľ
február	Detský maškarný ples	Obec Rajčany
apríl	Stavanie mája	Obec Rajčany
máj	Deň matiek	Obec Rajčany
jún	Deň detí	Obec Rajčany
júl, august	Bohoslužba na Mechovičke	Farský úrad Nadlice
august	Hodové slávnosti	Obec Rajčany
október	Posedenie s dôchodcami	Obec Rajčany
december	Mikuláš	Obec Rajčany
december	Uvítanie detí do života, silvestrovské posedenie a uvítanie nového roka	Obec Rajčany

Zdroj: OcÚ Rajčany

Kultúrne dianie v obci prebieha v súčasnosti zväčša pod taktovkou starostu obce a obecného úradu. Obecný úrad je sponzorom takmer všetkých kultúrnych akcií. Okrem uvedených podujatí sa v obci konajú aj tieto slávnosti:

- veľkonočná zábava,
- sadenie mája,
- prázdninová škola,
- zhotovovanie adventných vencov.

Všetky tieto akcie sa mohli konať vďaka sponzorstvu obecného úradu a miestnych podnikateľov. Kultúrne akcie zabezpečuje obec Rajčany vo vynovenom kultúrnom dome Gaudium. V KD Gaudium sa konajú i súkromné akcie - rodinné oslavy, svadby, pohrebné hostiny, prezentačné akcie.

PRÍRODNÉ POMERY

Prírodné pomery sú tiež dôležitým faktorom, ktoré ovplyvňujú rozvoj územia obce. Taktiež vplývajú na ekonomický rozvoj. Vhodné prírodno-geografické podmienky vytvárajú vhodné podmienky pre lokalizáciu firiem, podnikateľských subjektov a ekonomických činností. Taktiež vplývajú na tvarovanie sídelnej štruktúry a pôsobia na spôsob života obyvateľov v regióne. Dokážu rozhybať ekonomiku obce a vytvárajú vhodné predpoklady aj pre rozvoj cestovného ruchu. Vhodné prírodné podmienky prispievajú aj k dobrému estetickému

vzhľadu obce. Z prírodných podmienok sa veľká pozornosť venuje hlavne vodným tokom, reliéfu, prípadne vzácnym druhom rastlín a živočíchov. Veľkou výhodou pre obec je, keď sa na jej území nachádza vzácny prírodný útvar alebo chránené územie.

Geomorfologické členenie

Obec Rajčany patrí do oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina, podcelku Nitrianska pahorkatina a oddielu Bojnianska pahorkatina. Táto oblasť je charakterizovaná rovinatým až mierne zvlneným pahorkatinným reliéfom s charakteristickými úvalinami a dolinami severozápadne-juhovýchodného priebehu. Nadmorská výška chotára je 171 až 226 m n. m. Odlesnený povrch chotára tvoria mladotret'ohorné usadeniny, pokryté sprašou a nivnými uloženinami.

Hydrologické pomery

Územie obce odvodňuje vodný tok Bebrava, ktorý preteká obcou v dĺžke 1 km. Rieka Bebrava je pravostranným prítokom rieky Nitry. Bebrava je vrchovo - nížinným typom rieky, pramení v Strážovských vrchoch a pri obci Práznovce sa vlieva do vodnatejšej Nitry. Hydrograficky patrí obec k povodiu Dunaja. Iné významné vodné zdroje sa v obci nenachádzajú.

Klimatické podmienky

Z klimatického hľadiska zaradíme územie obce do teplej oblasti, okrsku teplého, na rozhraní mierne vlhkého a suchého. Je charakterizovaný miernou zimou s dlhším slnečným svitom. Na podnebie obce má veľký vplyv severný výbežok Podunajskej nížiny a hlavne jej južný sklon, ktorý ovplyvňuje slnečný svit, a tým aj celkové slnečné ohrievanie oblasti. Priemerná ročná teplota sa pohybuje okolo 9,2°C s prevládajúcim južným až juhozápadným smerom vetra. Z pôdných typov sú v obci zastúpené najmä nivné a hnedozemné pôdy.

Rastlinstvo a živočíšstvo

V katastri obce Rajčany je pestré zastúpenie fauny aj flóry. Severná časť chotára sa nachádza na mieste s pôvodnými nížinnými lužnými lesmi, charakteristickými výskytom tvrdých lužných drevín ako jasene, bresty a duby, a mäkkých lužných drevín ako topole, jelše či viaceré druhy vrb. V južnej časti chotára sa nachádzajú dubovo-hrabové lesy tvorené dubom, javorom, brestom, lipou a jaseňom a kroviny: vtáčí zob, trnka a baza čierna.

Fauna je zastúpená nasledovnými živočíchmi:

- zajac poľný (*Lepuseuropaeus*),
- bažant obyčajný (*Phasianuscolchicus*),
- holub hrivnák (*Columba palumbus*),
- krt obyčajný (*Talpaeuropaea*),
- vrana obyčajná (*Corvuscorone*),
- srnec obecný (*Capreoluscapreolus*),
- hraboš poľný (*Microtusarvalis*),
- líška obyčajná (*Vulpesvulpes*),
- pinka lesná (*Sciurusvulgaris*),
- vrabec domáci (*Passerdomesticus*),
- sova obyčajná (*Strixaluco*).

Stav životného prostredia

Na základe aktualizovanej Environmentálnej regionalizácie Slovenska, ktorú uskutočnila Slovenská agentúra životného prostredia, sa zaraduje celé územie obce do 2. stupňa kvality. V obci sa okrem štátnej cesty nenachádzajú žiadni významní znečisťovatelia, ktorí by ohrozovali kvalitu životného prostredia.

Podľa koeficientu ekologickej stability, ktorého hodnota je 0,08, patrí obec k územiám s maximálnym narušením prírodných štruktúr, kde ekologické funkcie musia byť intenzívne a trvalo nahradzované technickými zásahmi. Na území katastra obce sa nenachádzajú žiadne významné biokoridory ani biocentrá.

Ak ide o štruktúru pôdneho fondu, tak tú jasne odráža nasledujúca tabuľka. V tabuľke možno vidieť celkový vývoj výmery poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy a ich jednotlivých častí. Vývoj bol sledovaný v rokoch od 2010 až 2014. Celková výmera obce sa za sledované obdobie nemenila. Obec svoje územie nijak nerozširovala a ani nezmenšovala. Z celkovej výmery obce najviac plochy zaberá poľnohospodárska plocha. Z poľnohospodárskej plochy zastáva dominantné postavenie výmera ornej pôdy. Jej výmera sa počas rokov 2010 až 2014 rapídne nemenila. Obec však eviduje menší pokles výmery za posledné roky. Obec nedisponuje žiadnymi vinicami, chmeľnicami a ani ovocnými sadičkami. Z nepoľnohospodárskej pôdy najviac územia zaberajú zastavané plochy.

Tabuľka č. 2 - Štruktúra pôdneho fondu v obci Rajčany v m²

	2010	2011	2012	2013	2014
celková výmera	5 856 122	5 856 122	5 856 122	5 856 122	5 856 122
poľnohospodárska pôda	5 304 745	5 304 213	5 303 897	5 305 533	5 305 274
z toho					
orná pôda	5 163 019	5 163 019	5 163 019	5 162 809	5 162 809
chmeľnice	0	0	0	0	0
vinice	0	0	0	0	0
záhrady	113 208	112 676	112 360	114 206	113 947
ovocný sad	0	0	0	0	0
TTP	28 518	28 518	28 518	28 518	28 518
nepoľnohospodárska pôda	551 377	551 909	552 225	550 584	550 848
z toho					
lesný pozemok	69 286	69 286	69 286	69 286	69 286
vodné plochy	145 486	145 486	145 486	143 557	143 557
zastavené plochy	303 871	304 403	304 719	304 795	305 054
ostatné plochy	32 734	32 734	32 734	32 951	32 951

Zdroj: ŠÚ SR 2014

OBYVATEĽSTVO

Obyvateľstvo a jeho základné charakteristiky je jednou zo zložiek, ktoré by mala každá obec pravidelne monitorovať. Poznanie štruktúry obyvateľstva odhalí jeho potreby. Obec by sa mala snažiť v čo najvyššej miere uspokojovať potreby svojich občanov. Ak obyvatelia obce budú spokojní s rozvojom samotnej obce, budú motivovaní zotrvať v obci aj do budúcnosti. Pri obyvateľstve sa sledujú rôzne charakteristiky ako vzdelanostná štruktúra, náboženské vierovyznanie a jeho ekonomické zaradenie. Avšak najzákladnejším faktorom je sledovanie vývoju celkového počtu obyvateľov samotnej obce. Celkový počet obyvateľov poskytuje obraz o sile sledovanej populácie a ľudnatosti územia. Jeho pohyb, teda migrácia, dáva obraz o spokojnosti miestnych obyvateľov s obcou, so spoločenským životom v obci, jej rozvojom a vybavením technickou a sociálnou infraštruktúrou.

Nasledujúca tabuľka odráža údaje týkajúce sa vývoju obyvateľstva v obci počas rokov 2007 - 2014. Údaje sa týkajú celkového počtu obyvateľov, počtu narodených a zomrelých

a počtu prisťahovaných a odsťahovaných. Tabuľka ukazuje tiež hodnoty prirodzeného prírastku, migračného prírastku a aj celkového prírastku.

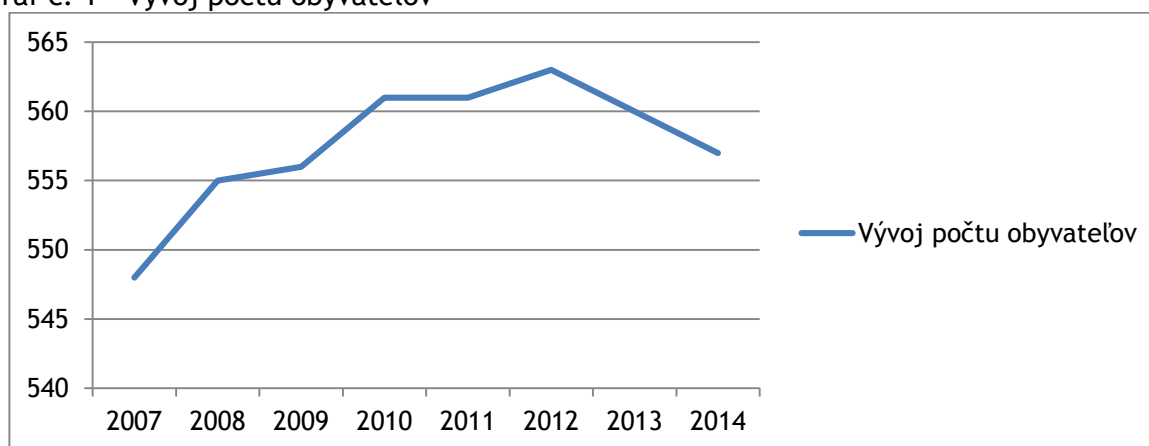
Tabuľka č. 3 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Rajčany

Roky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet obyvateľov	548	555	556	561	561	563	560	557
narodených	3	5	7	10	4	5	8	8
zomrelých	1	4	6	2	5	6	8	8
prirodzený prírastok	2	1	1	8	-1	-1	0	0
prisťahovaných	5	15	13	3	13	9	10	14
odsťahovaných	17	9	13	6	12	6	13	17
migračný prírastok	-12	6	0	-3	1	3	-3	-3
celkový prírastok	-10	7	1	5	0	2	-3	-3

Zdroj: OcÚ Rajčany

Ak ide o vývoj celkového počtu obyvateľov, tak jeho hodnoty sa počas sledovaných rokov rôznia. Celkový počet obyvateľov obce rástol do roku 2012. V tomto roku bol počet obyvateľov 563. Tento nárast nebol príliš rapídny. Počas rokov 2007 - 2012 počet vzrástol o 15 obyvateľov. Od roku 2012 ich počet mierne klesá. Najnižší počet obyvateľov mala obec v roku 2007, a to 548. V súčasnosti má obec 557 obyvateľov, ktorí žijú na jej území. Nasledujúci graf prehľadne ukazuje spomínaný vývoj.

Graf č. 1 - Vývoj počtu obyvateľov

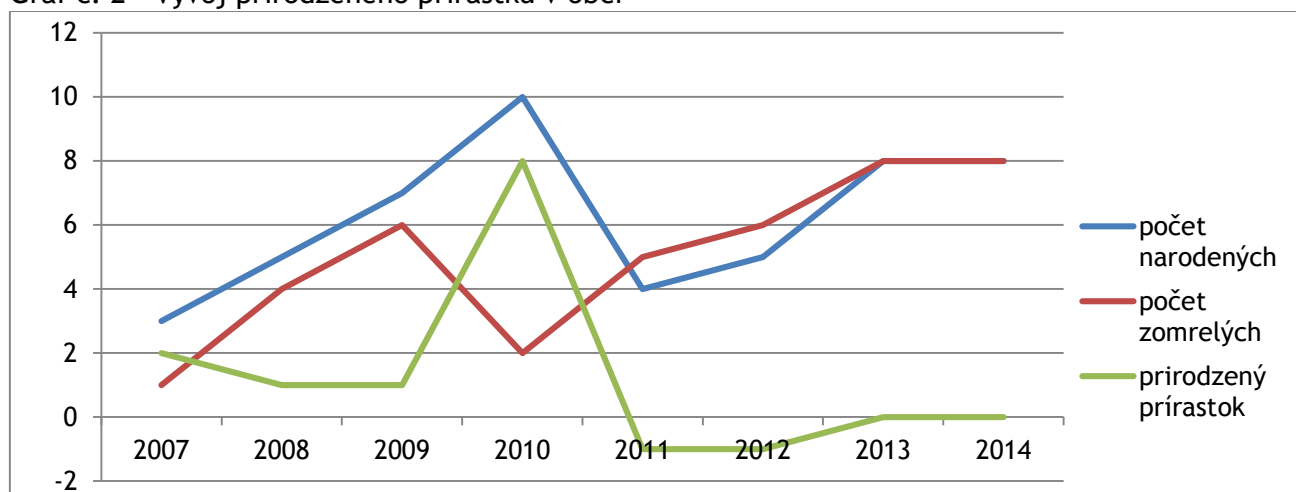

Zdroj: OcÚ Rajčany

Ak ide o vývoj počtu narodených a zomrelých, tak ten má každý rok inú hodnotu. V tomto nemožno hľadať žiadny trend, podľa ktorého by sa vývoj riadil. Najviac detí sa narodilo v roku 2010, a to 10. Naopak, najmenej detí sa narodilo v roku 2007, a to 3. Ak ide o počet zomrelých v obci, ich hodnoty sú kolísavé. Najviac zomrelých obec eviduje v posledných dvoch rokoch 2013 a 2014 v počte 8. Ak ide celkový prirodzený prírastok, tak ten vyjadruje rozdiel medzi narodenými a zomrelými. Hodnota prirodzeného prírastku je tiež kolísavá, vo väčšine rokov sa drží okolo hodnoty 0. Najvyšší prirodzený prírastok bol zaznamenaný v roku 2010. Jeho hodnota bola vtedy 8 (narodených 10, zomrelých 2). Zápornú hodnotu prirodzeného prírastku sledujeme v rokoch 2011 a 2012, kde hodnota bola -1. V posledných rokoch je hodnota prirodzeného prírastku 0. Nasledujúci graf jasne ukazuje vývoj všetkých troch spomínaných ukazovateľov, a síce počet narodených, počet zomrelých a hodnotu prirodzeného prírastku počas rokov 2007 - 2014.

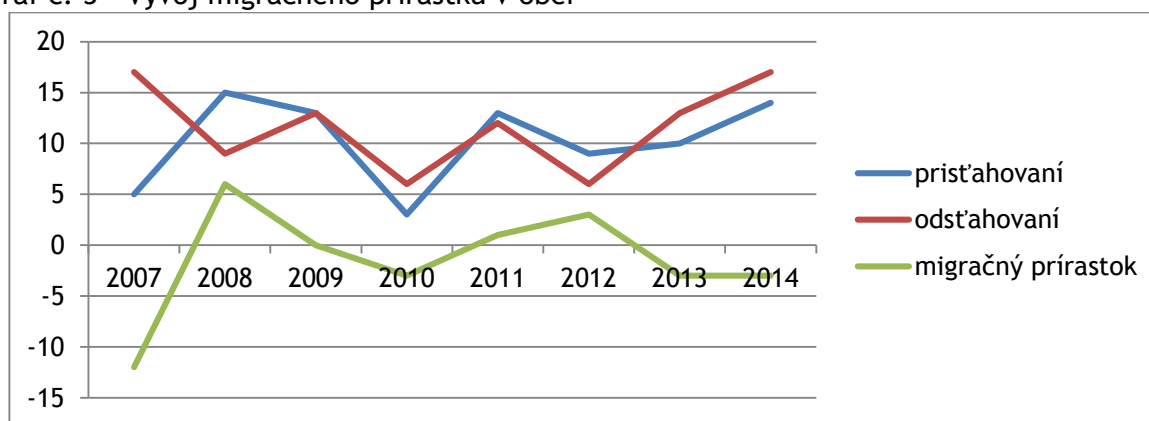
Graf č. 2 - Vývoj prirodzeného prírastku v obci

Zdroj: OcÚ Rajčany

Každá obec eviduje pohyby svojho obyvateľstva. Migračný pohyb patrí k základným charakteristikám demografického vývoja. Nasledujúci graf odráža vývoj migrácie v obci Rajčany v priebehu rokov 2007 - 2014. V grafe sú zohľadnené informácie týkajúce sa počtu prisťahovaných, počtu odšťahovaných a migračného prírastku. Migračný prírastok predstavuje rozdiel medzi počtom prisťahovaných a počtom odšťahovaných. Počet prisťahovaných a odšťahovaných má rôzny priebeh počas rokov 2007 - 2014. Ich hodnoty sú kolísavé. Najviac osôb sa do obce prisťahovalo v roku 2008, a to 15. Naopak, najviac osôb sa odšťahovalo v roku 2007 a 2014, a to 17. Príčiny odšťahovania a prisťahovania osôb môžu byť rôzne. Prisťahovaných môže pritiahnúť potenciál obce, tiché a pokojné prostredie v obci. Môže ich zaujímať všestranný rozvoj, o ktorý sa obec snaží každým rokom. Najčastejším dôvodom odšťahovania býva predovšetkým odchod za prácou. Obec neponúka dostatočne veľa pracovných miest a ľudia sú nútení hľadať si zamestnanie v širšom okolí. Hodnota migračného prírastku je tiež kolísavá. Najnižšiu hodnotu dosahuje v roku 2007, a to až -12. Naopak, najvyššiu hodnotu obec eviduje v roku 2011, a to 1.

Graf č. 3 - Vývoj migračného prírastku v obci

Zdroj: OcÚ Rajčany

Národnostná štruktúra v obci je homogénna. Väčšina obyvateľov žijúcich na území obce je slovenskej národnosti. 3 obyvatelia sa hlásia k rómskej národnosti. V nasledujúcej tabuľke sú údaje vzťahujúce sa k národnostnej štruktúre v obci. Vidieť, že niektorí obyvatelia sa hlásia aj k českej, poľskej, príp. inej národnosti.

Tabuľka č. 4 - Národnostná štruktúra v obci Rajčany

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	263	278	541
Rómska	2	1	3
Česká	0	1	1
Poľská	1	1	2
Iná	1	1	2
Nezistená	1	0	1
Spolu	268	282	550

Zdroj: SODB 2011

Náboženská štruktúra je podobná ako národnostná štruktúra. To znamená, že obec je nábožensky jednoliata, väčšina obyvateľov obce sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. 29 obyvateľov obce je bez náboženského vierovyznania a u 8 obyvateľov nebolo zistené náboženské vierovyznanie. Nasledujúca tabuľka jasne odráža údaje spomenuté v texte. V tabuľke možno vidieť koľko mužov a žien sa hlási k jednotlivým cirkvám.

Tabuľka č. 5 - Náboženská štruktúra v obci

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	236	265	501
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	8	3	11
Evanjelická cirkev metodistická	1	0	1
Bez vyznania	19	10	29
Nezistené	4	4	8
Spolu	268	282	550

Zdroj: SODB 2011

V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú údaje týkajúce sa veku obyvateľov. Vekové skupiny obyvateľov sú sledované počas rokov 2007 - 2014. Najviac obyvateľov je v produktívnom veku. V roku 2014 je v produktívnom veku 357 osôb. Z tabuľky vidieť, že obec má problémy so starnutím obyvateľstva. Tento problém trápi viaceré obce v topolčianskom okrese. Počet osôb v poproduktívnom veku je dvakrát väčší ako počet osôb v predproduktívnom veku. Index starnutia sa pohybuje okolo hodnoty 34. Treba však povedať, že počas sledovaného obdobia index starnutia jemne stúpa. V súčasnosti je index starnutia 35,85.

Tabuľka č. 6 - Veková štruktúra v obci

vek/rok	predproduktívny vek (0-14)	produktívny vek (15-55 ženy, 60 muži)	poproduktívny vek (nad 55ž, 60m)	Index starnutia (poprod./predprod. *100)
2007	71	357	120	33,61
2008	68	370	117	31,62
2009	64	366	126	34,43
2010	65	369	127	34,42
2011	61	368	132	35,87
2012	67	364	132	36,26
2013	69	360	131	36,39
2014	72	357	128	35,85

Zdroj: OcÚ Rajčany

Vzdelanostná štruktúra v obci je rôzna. Z uvedenej tabuľky č. 7 vidieť všetky informácie týkajúce sa vzdelania všetkých obyvateľov žijúcich na území obce Rajčany. Zaraduje obyvateľov do jednotlivých stupňov vzdelanosti od základného cez stredné až po najvyššie

vysokoškolské, čiže doktorandské. V tabuľke sa nachádzajú aj informácie o navštevovaných študijných programoch, o počte osôb bez školského vzdelania a o počte osôb, u ktorých nebolo zistené vzdelanie. Z tabuľky je zrejmé, že najviac ľudí žijúcich v obci má základné vzdelanie. Druhé miesto patrí úplnému strednému odbornému vzdelaniu s maturitou. Vysokoškolsky vzdelaných osôb je v obci 46. Bez vzdelania je v obci 65 a nezistené vzdelanie bolo evidované u 5 osôb.

Tabuľka č. 7 - Vzdelanostná štruktúra v obci

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		56	83	139
Učňovské (bez maturity)		61	32	93
Stredné odborné (bez maturity)		29	27	56
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		8	3	11
Úplné stredné odborné (s maturitou)		58	57	115
Úplné stredné všeobecné		7	12	19
Vyššie odborné vzdelanie		0	1	1
Vysokoškolské bakalárske		1	10	11
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		14	18	32
Vysokoškolské doktorandské		2	1	3
Vysokoškolské spolu		17	29	46
Študijný odbor	prírodné vedy	0	2	2
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	3	1	4
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac.kože,dreva, plastov, v.hud.nástrojov, archit., staveb.,dopr.,pošty,telekom.,automatiz., špec. odb.)	2	0	2
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	3	2	5
	zdravotníctvo	0	2	2
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	7	15	22
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových.,učiteľstvo, SŠ - gym.)	1	7	8
	nezistený	1	0	1
	Bez školského vzdelania	29	36	65
Nezistené		3	2	5
Úhrn		268	282	550

Zdroj: SODB 2011

Obyvatelia žijúci v obci pracujú v rôznych odvetviach ekonomiky. Keďže obec je zaradovaná medzi malé obce, neposkytuje veľa pracovných miest. Obyvatelia obce tak musia dochádzať do zamestnania do okolitých sídel. V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú informácie o rôznych odvetviach ekonomiky, ekonomicky aktívne osoby a počet osôb dochádzajúcich do zamestnania. Najviac osôb žijúcich v obci pracuje v maloobchode a druhé miesto patrí pestovaniu plodín, chovu zvierat, poľovníctvu a službám s tým súvisiacim. Veľa osôb pracuje aj vo verejnej správe. Tento trend sa objavuje vo väčšine obcí v topolčianskom okrese. Najmenej osôb z obce Rajčany pracuje v ekonomických odvetviach ako poisťovníctvo, účtovníctvo alebo informačné služby. U 16 osôb bolo ekonomické zaradenie nezistené.

Tabuľka č. 8 - Odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádzajú za do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	12	6	18	16

Lesníctvo a ťažba dreva	1	0	1	1
Ťažba uhlia a lignitu	1	0	1	0
Dobývanie kovových rúd	1	0	1	1
Výroba potravín	4	6	10	7
Výroba nápojov	4	0	4	3
Výroba odevov	2	9	11	11
Výroba kože a kožených výrobkov	2	7	9	9
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	2	0	2	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	1	2	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	0	1	1	0
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	2	2	4	4
Výroba a spracovanie kovov	2	0	2	0
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	10	2	12	10
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	2	3	3
Výroba elektrických zariadení	1	1	2	1
Výroba strojov a zariadení i. n.	5	1	6	5
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	3	6	6
Výroba nábytku	12	1	13	11
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	4	0	4	3
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	1	2	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	2	4	1
Výstavba budov	7	1	8	7
Inžinierske stavby	2	0	2	2
Špecializované stavebné práce	7	2	9	9
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	7	1	8	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	7	4	11	11
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	9	16	25	23
Pozemná doprava a doprava potrubím	6	1	7	6
Skladové a pomocné činnosti v doprave	5	1	6	6
Poštové služby a služby kuriérov	0	2	2	2
Ubytovanie	1	1	2	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	4	2	6	6
Telekomunikácie	2	0	2	2
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	2	1	3	3
Informačné služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	3	3	3
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0	4	4	4
Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1	1
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	2	1	3	3
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	0	1	1	1
Prenájom a lízing	0	1	1	0
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	0	2	2
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	15	11	26	22
Vzdelávanie	3	8	11	9
Zdravotníctvo	2	4	6	5
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	0	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	4	0	4	4
Činnosti členských organizácií	0	1	1	1
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	0
Ostatné osobné služby	1	3	4	3

Nezistené	9	7	16	9
Spolu	174	123	297	249

Zdroj: SODB 2011

V obci žijú osoby s rôznou ekonomickou aktivitou. Ekonomicky aktívnejších je viac mužov ako žien. Pracujúcich dôchodcov je v obci 7 a nezamestnaných osôb je 37. Ak je možnosť, obec sa snaží vytvárať pracovné miesta pre svojich obyvateľov. Čím menej ľudí je nezamestnaných, kým je táto situácia výhodnejšia pre obec. Klesá tým miera nezamestnanosti v obci. Ekonomika obce sa stane dynamickejšou a môže stúpnuť životná úroveň obyvateľstva. Nepracujúcich dôchodcov je v obci 130. Nasledujúca tabuľka odráža informácie týkajúce sa ekonomickej aktivity a ich rozdelenie medzi mužov a ženy v obci.

Tabuľka č. 9 - Ekonomická aktivita v obci

	muži	ženy	spolu
Spolu	174	123	297
%	58,6	41,4	100
Osoby na materskej dovolenke	0	3	3
Pracujúci dôchodcovia	4	3	7
Nezamestnaní	26	11	37
Osoby na rodičovskej dovolenke	1	12	13
Nepracujúci dôchodcovia	46	84	130
Ostatní nezávislí	3	0	3
Deti do 16 rokov	31	37	68
Študenti stredných škôl	10	13	23
Študenti vysokých škôl	3	13	16
Ostatní závislí, nezistení	0	0	0
Úhrn obyvateľov	268	282	550
Narodení v obci bydliska - spolu	121	110	231
Narodení v obci bydliska %	45,1	39,0	42,0

Zdroj: SODB 2011

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Infraštruktúra patrí medzi dôležitý faktor podmienujúci rozvoj samotnej obce. Technická infraštruktúra je rovnako dôležitá ako sociálna a mala by sa im venovať rovnaká pozornosť. Ak ide o technickú infraštruktúru, tak veľmi významným faktorom rozvoja sú dostatočne vybudované energetické siete a dopravná dostupnosť obce. Oblasť životného prostredia a odpadového hospodárstva je tiež jedným z aspektov, ktoré by mala každá obec podrobne sledovať a efektívne riadiť. Technická infraštruktúra ovplyvňuje alokáciu firiem a aj ich výkonnosť a efekty. Odzrkadľuje civilizačnú úroveň spoločnosti. Slúži tak ako obyvateľom, tak aj firmám. Taktiež približuje trh práce a prepája výrobcov so spotrebiteľmi. Jej dostatočná kvalita a kvantita stimuluje rozvoj služieb a nových výrob. V sociálnej infraštruktúre sa hlavne sleduje rozvoj bytového a domového fondu, vybavenosť sociálnymi zariadeniami a vzdelávacími inštitúciami. Ich vybudovanie ovplyvňuje spokojnosť obyvateľov. Obe zložky infraštruktúry podmienujú ekonomický, ale aj sociálny rozvoj.

Obec má vytvorené veľmi dobré podmienky, ak ide o telekomunikačnú sieť. Má dobre zabezpečené pokrytie týkajúce sa pevnej linky. V obci je možnosť napojenia sa na internetovú sieť a tiež má dobré pokrytie signálom mobilných operátorov Telekom, Orange a O2.

Energetické siete

Rajčany sú elektrifikované od roku 1954. V tomto smere je obec dostatočne a kvalitne zásobovaná elektrickou energiou. Posledná rekonštrukcia elektrických rozvodov sa uskutočnila v roku 2006. Plynovodná sieť bola v obci vybudovaná v roku 1994. Na túto plynovodnú sieť je napojených 95% obyvateľstva žijúcich na území obce. Dostatočné vybavenie energetickými sieťami patrí medzi základné vybavenie obce a určujúcim faktorom spokojnosti obyvateľov a rozvoja samotnej obce po všetkých stránkach. Ak ide o verejné osvetlenie, tak je stav je nevyhovujúci. Obec sa bude snažiť tento problém vyriešiť prostredníctvom rekonštrukcie.

Cestné a dopravné siete

Kvalita dopravnej infraštruktúry určuje ekonomický a sociálny rozvoj územia. Kvalita a kvantita dopravných sietí je jedným z problémom, ktorý musí riešiť každá obec. Cez obec vedie štátna cesta II. triedy I/64, ktorá spája mestá Topoľčany a Partizánske a cesty III. triedy. Miestne chodníky majú rozlohu 1,8 km, nedostatočný je počet priechodov cez cestu. Tým by mala obec venovať zvýšenú pozornosť. Realizáciou a zvýšením počtu priechodu pre chodcov sa zvýši bezpečnosť obyvateľov žijúcich v obci. Väčšina obyvateľov obce dochádza za prácou do okolitých miest a sídel. Nedochádzajú však iba do svojho zamestnania, musia dochádzať aj za niektorými službami, ktoré obec nevie zabezpečiť. Dochádzka je realizovaná buď individuálnou alebo autobusovou dopravou. V obci absentuje železničná sieť. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v obci Chynorany. Autobusová doprava je cez pracovné dni postačujúca, počet spojov, ktoré zabezpečujú denný presun obyvateľov do okresného mesta Topoľčany, je 28, do Bánoviec nad Bebravou 14 a do Partizánskeho 15. Súčasťou miestnych komunikácií sú 4 autobusové zastávky, 3 parkoviská a 2 mosty.

Vodné hospodárstvo a kanalizácie

V obci Rajčany je vybudovaná vodovodná sieť, na ktorú je napojených 97% obyvateľov obce. Číže zásobovanie pitnou vodou sa dá pokladať za vyhovujúce. 3% obyvateľov je napojených na domové studne. Celková kvalita pitnej vody je vyhovujúca a zodpovedá hygienickým požiadavkám. Veľkým problémom obce je nevybudovaná kanalizačná sieť. Odpadová voda je zhromažďovaná v žumpách a septikoch, ktoré sú staré a priepustné, a ohrozujú tak podzemnú vodu, čo predstavuje reálnu hrozbu pre životné prostredie. Obec nemá vybudovanú čistiareň odpadových vôd, ale používa ČOV v Bošanoch.

Odpadové hospodárstvo

Obec sa snaží riešiť odpadové hospodárstvo čo najefektívnejším spôsobom. Odpady a divoké skládky ohrozujú stav životného prostredia v celej obci. Obec pôsobí neesteticky a obyvatelia obce sa môžu cítiť nespokojne. Zber a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Borina Ekos a EKO Hunka. Borina Ekos zabezpečuje skládkovanie a EKO Hunka realizuje zber. Odpad sa odváža 1x za 14 dní. Obec má zavedený separovaný zber TKO. To výrazne prispieva k šetreniu životného prostredia. Obec ako taká nemá v súčasnosti problém s divokými skládkami, čo možno považovať za pozitívny jav. Celkový vzhľad obce sa dá klasifikovať ako dobrý. Obec nemusí riešiť žiadne závažné problémy znečisťovania jej územia odpadkami alebo iným znečistením. Odvoz drobného stavebného odpadu sa realizuje 2 x do roka. Nebezpečný odpad z domácnosti je tiež odvážaný 2x do roka.

Nasledujúca tabuľka č. 10 graf odrážajú informácie týkajúce sa vývoju množstva komunálneho odpadu v tonách. Vývoj je sledovaný v rokoch od 2007 do 2014. Z tabuľky vidieť, že množstvo komunálneho odpadu z roka na rok rastie. Môže to byť ovplyvnené rôznymi faktormi. Jedným z týchto faktorov môže byť aj stúpajúci počet obyvateľov v obci alebo zvýšená spotreba domácnosti. Obec preto musí zvoliť vhodnú stratégiu ak ide o nakladanie s odpadmi.

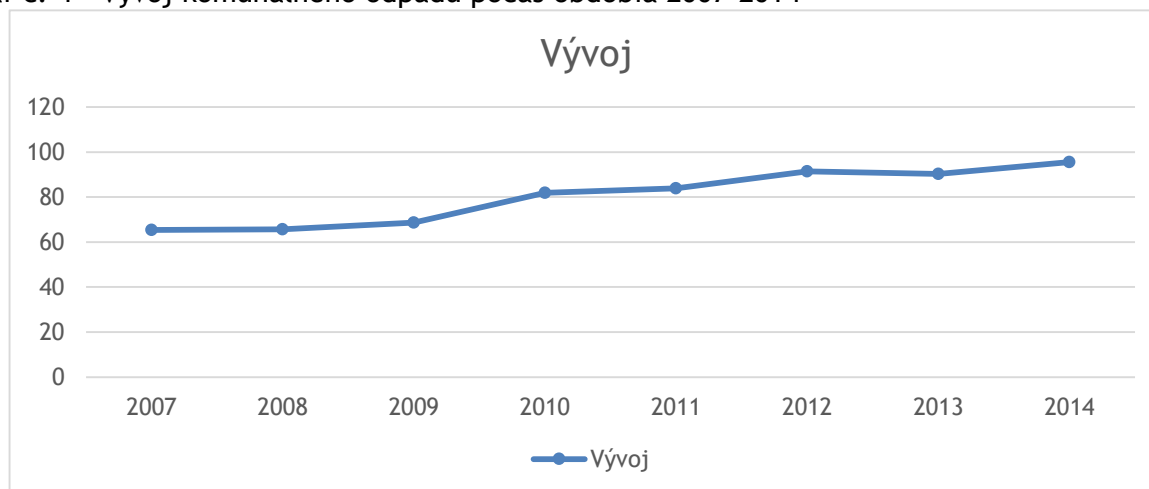

Tabuľka č. 10 - Separovaný zber v obci za roky 2007- 2014

Roky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Komunálny odpad v t.	65,4	65,69	68,65	81,92	83,92	91,43	90,3	95,51

Zdroj: OcÚ Rajčany

Graf č. 4 - Vývoj komunálneho odpadu počas obdobia 2007-2014

Zdroj: OcÚ Rajčany

Tabuľka č. 11 - Množstvo odpadov vyprodukovaných v roku 2014

Názov odpadu	Množstvo (t)
Textílie	0,8
Papier a lepenka	1,15
Sklo	1,09
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	0,78
Plasty	2,36
Biologický rozložiteľný odpad	2,04

Zdroj: OcÚ Rajčany

V predchádzajúcej tabuľke sa nachádzajú údaje týkajúce sa množstva odpadov vyprodukovaných v obci. Toto množstvo je sledované za rok 2014. Z tabuľky je zrejmé, že obec vyprodukovala najviac plastových odpadov. Druhé miesto patrí biologicky rozložiteľnému odpadu. Najmenej sa vyprodukovalo textílií. Obec na svojom území a ani vo svojej správe nemá žiadne podniky a inštitúcie, ktoré by produkovali veľké množstva odpadu, ktoré by obec musela špeciálne riešiť alebo odvádzať. Tým pádom nie je v obci vo veľkej miere ohrozené životné prostredie a jeho jednotlivé zložky ako pôda, voda a ovzdušie.

Ak ide o stav spracovania ROEP, tak tento proces bol ukončený v roku 2012. Je to konanie o obnove evidencie pozemkov a právnych vzťahov podľa zákona NR SR č.180/1995 Z. z., čo uľahčí tvorbu mnohých dokumentov. Územno-plánovacia dokumentácia bola spracovaná v roku 2000, čo je pozitívny jav pre obec.

SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Sociálna infraštruktúra slúži občanom. Uspokojuje ich potreby a má vplyv na životnú úroveň obyvateľov žijúcich na území obce. Kvalita a kvantita sociálnej infraštruktúry je podmienená hlavne štruktúrou osídlenia a tiež veľkosťou sídla. Je zrejmé, že vybavenie sociálnou infraštruktúrou bude kvalitnejšie v mestskom sídle. V súčasnosti sa snažia aj obce

zabezpečovať svojim obyvateľom dostatočné služby ak ide o poskytovanie sociálnej starostlivosti. Väčšinu obcí v topolčianskom okrese trápi starnutie obyvateľstva, preto by obce mali svoju pozornosť venovať analýze demografických faktorov a podľa toho usmerňovať politiku, ktorá rieši sociálnu infraštruktúru. Pri sociálnej infraštruktúre sa najčastejšie hodnotí: domový a bytový fond, školstvo, sociálne služby, zdravotníctvo a služby obyvateľstvu.

Domový a bytový fond

Rozvoj bytového a domového fondu je jednou zo základných súčastí sociálnej infraštruktúry. Tým, že počet obyvateľov obce z roka na rok rastie, tak obec by mala zabezpečiť vhodné podmienky na rozvoj bývania či už ide rodinné domy alebo bytové jednotky. Rozvoj bytového fondu zabezpečí zotrvanie obyvateľov v obci a obce sa stane atraktívnejšou. Štruktúra domového a bytového fondu sú faktory podmieňajúci ďalší rozvoj obce a v neposlednom naplňajú jej obytnú funkciu. Zóna bývania je tvorená z časti individuálnou bytovou výstavbou (IBV) a komplexnou bytovou výstavbou (KBV). Časť obyvateľstva býva v bytových domoch a časť v rodinných domoch, jedná sa o prevažne vidiecky ráz osídlenia.

Nasledujúce tabuľky uvádzajú, že v obci sa nachádza 179 domov, z toho počtu je 152 obývaných a 27 neobývaných. Najviac je rodinných domov, a to až 147. Až 120 ich bolo postavených v rokoch 1946 - 1990. 14 domov je nespôsobilých na bývanie. V obci je 205 bytov a z toho 177 obývaných a 28 neobývaných. Najviac bytov má veľkosť obytnej plochy od 40 - 80 m². Najčastejší dôvod neobývaných bytov je nespôsobilosť na bývanie. Počet takýchto bytov je 14. Obývaných bytov v rodinných domoch je 162.

Tabuľka č. 12 - Bytový a domový fond

Domy	Domy obývané								Domy neobývané						Domy s nezistenou obývanosťou
spolu	Spolu	podľa typu			podľa obdobia výstavby				spolu	podľa dôvodu neobývanosti					spolu
179	152	rodinné domy	bytové domy	iné	do r. 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr	27	zmena vlastníka v	určené na rekreáciu	uvolnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	0
		147	2	0	19	120	6	5		1	6	3	14	3	

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 13 - Bytový a domový fond

Byty	Byty obývané															
Spolu	spolu	Podľa formy vlastníctva					Podľa počtu obytných miestností					Podľa veľkosti obytnej plochy v m ²				
205		177	vlastné byty v byt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné	1	2	3	4	5+	<40	40-80	81-100	100+
			20	151	0	0	3	2	19	57	51	46	15	112	26	22

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 14 - Bytový a domový fond

Byty obývané									
Podľa typu kúrenia					Podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie				
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia		plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný
2	132	38	0		153	2	0	18	0

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 15 - Bytový a domový fond

Byty neobývané					Byty s nezistenou obývanosťou
spolu	Podľa dôvodu neobývanosti				
28	Podľa dôvodu neobývanosti				0
	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	
	1	6	14	7	

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 16 - Bytový a domový fond

Obývané byty v rodinných domoch													
spolu	Podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ³				Podľa zásobovania vodou (vodovod)				Podľa vybavenosti domácností			Podľa pripojenia	
162	z toho				z toho				mobilný telefón	osobný počítač / notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu					
	0	25	86	51	152	5	0	4	134	82	107	92	81

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 17 - Bytový a domový fond

Obývané byty v bytových domoch											
spolu	Podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ³				Podľa zásobovania vodou (vodovod)		Podľa vybavenosti domácností			Podľa pripojenia	
11	z toho				z toho		mobilný telefón	osobný počítač / notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja					
	0	6	5	0	11	0	11	6	8	3	4

Zdroj: SODB 2011

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou, ale i podľa vybavenosti domácnosti mobilným telefónom, počítačom, osobným automobilom atď. Podpora IBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Školstvo

V obci sa nachádza materská škôlka. Pokiaľ ide o základnú školu, tak tá v obci absentuje. Žiaci musia dochádzať do najbližšej základnej školy, ktorá je vzdialená 2 km. V nasledujúcej tabuľke vidieť, koľko pedagogických a nepedagogických pracovníkov pracuje v materskej škole.

Tabuľka č. 18 - Počet pracovníkov v materskej škole

Pedagogickí pracovníci		Nepedagogickí pracovníci	
v MŠ	v ZŠ	v MŠ	v ZŠ
2	0	2	0

Zdroj: OcÚ Rajčany

Nasledujúca tabuľka odráža vývoj počtu žiakov v materskej škole. Vývoj bol sledovaný od roku 2007 až do roku 2014. Z tabuľky je zrejmé, že počet žiakov v materskej škole je kolísavý. Najmenej žiakov navštevovalo materskú školu v roku 2007, a to 18. Naopak najviac žiakov chodilo do materskej školy v posledných dvoch rokoch, a to až 23.

V materskej škole je každý rok dostatok detí, čiže škôlke nehrozí žiadne zrušenie a ani zlúčenie.

Tabuľka č. 19 - Vývoj počtu detí v materských školách

Školský rok	Počet detí
2007/08	18
2008/09	20
2009/10	20
2010/11	19
2011/12	19
2012/13	23
2013/14	23

Zdroj: OcÚ Rajčany

Obrázok č. 7 - Materská škola

Zdroj: OcÚ Rajčany

Materská škola v Rajčanoch sa nachádza v peknom prostredí. Má k dispozícii krásny veľký dvor, ktorý využívajú deti na hranie. Pri práci s deťmi sa pracuje s *Programom výchovy a vzdelávania detí v materských školách*, s *Projektom Orava*, v ktorom je preškolená riaditeľka MŠ Mária Blahová a využíva prvky metodiky „Krok za krokom“. Počas roka materská škôlka pripravuje pre deti a rodičov rôzne akcie ako napr. „Šarkaniáda“, „Šaláty“, „Tekvičky“ - sú to tvorivé dielne. Nacvičujú programy s vystupovaním nielen pre rodičov, ale aj pre obec v rámci akcií: Úcta k starším občanom, Deň matiek, Vianočné a Mikulášske besiedky. Deti pracujú v pracovno-výtvarnom krúžku.

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Ak ide o zdravotnú starostlivosť, tak v obci Rajčany je na nízkej úrovni. V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke stredisko ani žiadne podobné zariadenie. Absentujú tu aj samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých, samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a mládež. V obci nie je ani lekáreň. Obyvatelia musia tieto služby hľadať a dochádzať za nimi 2 km do najbližšej obce. Špecializované zdravotnícke služby môžu obyvatelia navštevovať v okresnom meste Topolčany, ktoré je vzdialené necelých 8 km.

Služby sociálnej starostlivosti sú na tom o niečo lepšie. Aj keď je obec zaradovaná medzi malé obce, tak poskytuje svojim občanom sociálne služby, aj keď iba v malom rozsahu. V obci sa nachádza opatrovateľská služba, ktorú spravuje obec. Iné sociálne služby v obci nie sú. Obec neposkytuje ani rozvoz stravy starším občanom. Taktiež sa tu nenachádza ani iný subjekt, ktorý by bol schopný poskytovať sociálne služby miestnym obyvateľom.

Služby obyvateľstvu

Z predchádzajúcich kapitol týkajúcich sa sociálnej infraštruktúry vidieť, že služby poskytované obcou sú na minimálnej úrovni. V obci sa nenachádza základná škola ani zdravotnícke zariadenie. Tým, že obec je malá a má iba okolo 500 obyvateľov, ktorí žijú na jej území, obec nezabezpečuje dostatok potrebných služieb.

Ak ide o zariadenia na využitie voľného času, tak v obci sa nachádza futbalové ihrisko, a detské ihriská umiestnené v obci a v materskej škole. Klub pre mládež je zriadený v priestoroch starého školského bytu a je tam vytvorený aj priestor pre športové aktivity alebo malá posilňovňa. Obec disponuje tiež športovým areálom. Treba však podotknúť, že v obci sa nachádza matrika a spoločný stavebný úrad. Za týmito službami nemusia obyvatelia obce dochádzať do iných obcí alebo okresného mesta Topolčany. Obec ma tiež k dispozícii pre svojich občanov kultúrny dom, kde sa konajú rôzne akcie. V priestoroch kultúrneho domu sa nachádza aj knižnica, ktorá obsahuje množstvo publikácií. Ako v každej obci, tak aj tu sa nachádza jeden rímsko-katolícky kostol. Ku kostolu neodmysliteľne patrí cintorín a dom smútku. Obec disponuje oboma z nich.

Obrázok č. 8 - Kultúrny dom

Zdroj: OcÚ Rajčany

V obci sa nachádza aj obecná knižnica. Do roku 2007 bola knižnica umiestnená v dvoch miestnostiach budovy rodinného domu. Rodinný dom bol v správe obce. Nakoľko sa tieto priestory nachádzajú mimo centra obce, knižnica sa dočkala dôstojnejších priestorov. Po tom ako sa zrekonštruoval kultúrny dom, bola knižnici pridelená miestnosť so samostatným vchodom, vstupnou predsieňou a sociálnymi priestormi. Kultúrny dom sa nachádza vedľa obecného úradu. Knihy sú uložené v regáloch podľa vekových kategórií, literárnych žánrov a vedných odborov, v rámci týchto skupín podľa abecedy autorov. Tieto regále sú označené informačnými tabuľkami, na ktorých sú názvy jednotlivých žánrov. V knižnici sú umiestnené aj aktuálne informácie pre návštevníkov na informačnej tabuli vo vstupných priestoroch.

Evidencia knižného fondu, čitateľov a výpožičiek je zatiaľ vedená v knižnici klasickým spôsobom v tlačivách, v najbližšom období obec plánuje do knižnice zakúpiť PC s knižničným programom a realizovať knižničnú činnosť automatizovane. Knižnica požičiava knihy čitateľom iba po predložení platného čitateľského preukazu. Knihy sa požičiavajú absenčne (t.j. mimo budovy knižnice) alebo prezenčne (t.j. v priestoroch knižnice). V súčasnosti obecná knižnica eviduje 30 čitateľov, z toho 16 čitateľov sú deti do 15 rokov.

Obrázok č. 9 - Obecná knižnica

Zdroj: OcÚ Rajčany

Stravovacie a pohostinské zariadenia tiež možno v obci nájsť, no nie vo veľkom množstve. V obci sú dve pohostinstvá, ktoré uspokojujú potreby miestneho obyvateľstva. Iné gastronomické zariadenia ako pizzeria, cukráreň alebo reštaurácia sa v obci nenachádza. Je tu však jedna predajňa potravinárskeho a nepotravinárskeho tovaru a dve iné prevádzky s rozličným tovarom. V obci sa nachádza aj ubytovanie v súkromí s dvoma lôžkami.

V obci Rajčany sa nachádza obecný úrad, kde môžu obyvatelia obce zastihnúť starostu obce v prípade, ak majú záujem zapájať sa diania v obci. Obec komunikuje so svojimi občanmi pomocnou webovej stránky www.rajcany.sk. Tu obyvatelia obce, ale aj iných okolitých obcí môžu nájsť všetky potrebné informácie týkajúce sa obce ako takej, jej rozvoja, smerovania a napredovania. Nachádzajú sa tam aj informácie o usporadúvaných akciách a spoločenských udalostiach. Obe zverejňuje rôzne dokumenty, ktoré si obyvatelia na webovej stránke môžu prezrieť.

EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA OBCE

Ekonomickú základňu obce tvoria rôzne zložky. K základným patria hlavne finančné prostriedky, ktoré musí obec efektívne spravovať. Potom sú to zdroje, z ktorých sa finančné prostriedky čerpajú na chod obce ako takej. Ide teda o celkový majetok obce, ktorý má k dispozícii. Okrem spomínaných zložiek ekonomickú základňu ovplyvňujú aj podnikatelia sídlia v obci a taktiež ekonomicky aktívny obyvateľ. Obec by mala sledovať aj mieru nezamestnanosti v obci. Obec je umiestnená relatívne blízko k okresnému mestu, ktoré je v tomto prípade považované za pól rozvoja. Dobrá lokalita prináša so sebou nielen sociálne výhody, ale aj ekonomické. Týmito výhodami sú napr.: dostatok pracovných príležitostí a s tým súvisiaci pokles miera nezamestnanosti. Obec by tak mala byť schopná zmapovať svoje ekonomické prostredie a na základe jeho výsledkov určiť vhodnú stratégiu a smerovanie rozvoja.

Podnikateľské aktivity v obci Rajčany

Lokalizácia podnikateľských subjektov a firiem v obci prináša zjavné výhody, ale aj nevýhody. Vzhľadom na to, že obec je svojou rozlohou zaradovaná medzi malé obce a jej kataster nie je veľký, nedisponuje veľkým počtom podnikateľských subjektov. V obci nesídlia ani veľké firmy, ktoré by zamestnávali veľké množstvo ľudí, čím by výrazne ovplyvnili mieru nezamestnanosti. Výhodami lokalizácie podnikateľských subjektov je tvorba pracovných miest, lepšia zamestnanosť v obci a zvýšenie životnej úrovne obyvateľov. K nevýhodám patrí najmä znečisťovanie životného prostredia v obci. Emisie, ktoré produkujú veľké podnikateľské subjekty môžu ohrozovať kvalitu jednotlivých zložiek životného prostredia ako voda pôda a ovzdušie. V nasledujúcej tabuľke možno nájsť zoznam najväčších podnikateľských subjektov sídlia v obci Rajčany. Jednoznačne

najväčším je poľnohospodárske družstvo, ktoré sa zaoberá pestovaním plodín a výrobou mäsa.

Tabuľka č. 20 - Najväčší zamestnávateľia v obci

Názov, zameranie	Počet zamestnancov
Poľnohospodárske družstvo	12
COOP Jednota	3
Panda predaj železa a hutnícky materiál	4
Hart Slovakia	10

Zdroj: OcÚ Rajčany

Tabuľka č. 21 - Zoznam podnikateľov v obci

Zoznam podnikateľov v obci
Poľnohospodárske družstvo
COOP Jednota
Agrotechna - predaj poľnohospod. súčiastok
Auto-Gapa - autoservis
Mozet - predajňa poľnohospod. súčiastok
Panda - predaj železa a hutníc. materiálu
Bistro - pohostinstvo
Pohostinstvo - Tibor Naňo
Hart Slovakia
Drogéria a zmieš. tovar - Janík Lubomír
U Svetlušky - zmiešaný tovar

Zdroj: OcÚ Rajčany

V obci sa nachádza aj samostatne hospodáriaci roľník Rudolf Bujna.

Majetok obce

Majetok obce odráža zložky, ktorými obec disponuje. K základným zložkám patrí hlavne dlhodobý majetok hmotný a nehmotný, finančný majetok a v neposlednom rade obežný majetok. Vývoj dlhodobého majetku je počas sledovaných rokov rôzny. Najvyššiu hodnotu dosahoval v roku 2010 a naopak, najnižšiu hodnotu obec evidovala v roku 2013. Z dlhodobého hmotného majetku najvyššie percento zaberajú budovy a stavby. Ich hodnoty sú počas sledovaného obdobia rôzne, z dôvodu nadobúdania majetku a jeho odpisovania. Hodnota dlhodobého nehmotného majetku bola v posledných dvoch sledovaných rokoch 0. Dlhodobý finančný majetok a jeho hodnota sa počas rokov 2010 - 2014 sa nemenila. Hodnota obežného majetku v posledných rokoch stúpala. Všetky spomenuté údaje sú zobrazené v nasledovnej tabuľke, kde sa nachádza aj celkový vývoj majetku obce.

Tabuľka č. 22 - Majetok obce

	2010	2011	2012	2013	2014
Dlhodobý hmotný	825511	800592	800436	775591	791491
- pozemky	158602	158882	158945	159770	159770
- budovy, stavby	659538	632766	632871	605507	612681

- inventár	663	167	0	0	0
- dopravné prostriedky	547	161	0	0	2700
- drobný DHM	3845	2539	3639	3030	6657
- ostatný HM	2316	6077	4981	7284	3662
Dlhodobý nehmotný	181	190	84	0	0
Dlhodobý finančný	112481	112481	112481	112481	112481
Obežný majetok	16596	41277	38553	50567	54236

Zdroj: OcÚ Rajčany

Obec má vo vlastníctve aj pozemky a budovy, ktoré majú rôzne využitie. Obec vlastní ornú pôdu v extraviláne svojho územia. Túto pôdu má v prenájme PD. V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú údaje týkajúce sa využitia budov vo vlastníctve obce. Obec vlastní budovy ako kultúrny dom a materskú školu. Tabuľka obsahuje aj údaje, ktorými sú napr.: rok postavenia budovy, rok rekonštrukcie, stav budovy a či sa v súčasnosti budova využíva. Väčšina budov v tabuľke bola zrekonštruovaná a ich stav je dobrý až veľmi dobrý. Zrekonštruovaný nebol jeden objekt, ktorého stav je nevyhovujúci.

Tabuľka č. 23 - Využitie budov vo vlastníctve obce

budova	rok postavenie	rok rekonštrukcie	stav	súčasný využitie
kultúrny dom	1890	2007	veľmi dobrý	áno
materská škola	1924	2012	dobry	áno
dom č. 119 - dom smútku	1970	2014	veľmi dobrý	áno
dom č. 118	1970	2002	x	prenajaté na podnikanie - rozličný tovar
dom č. 24 - sklady	1895	1996	dobry	sklady
dom č. 3	1904	x	zlý	x
kabíny telovýchovnej jednoty	1970	2005	veľmi dobrý	kabíny telovýchovnej jednoty

Zdroj: OcÚ Rajčany

Hodnota majetku obce k 31. 12. 2014 je vyjadrená v nasledujúcej tabuľke. Nachádza sa tam aj celková nadobúdacia hodnota majetku obce a celková posledná účtovná hodnota majetku. Sumy sú uvedené v eurách.

Tabuľka č. 24 - Celková hodnota majetku obce k 31.12.2014

Celková nadobúdacia hodnota majetku obce v Eur	Celková posledná účtovná hodnota majetku v Eur k 31.12.2014
1 510 962	958 837

Zdroj: OcÚ Rajčany

Rozpočet obce je zobrazený v nasledujúcej tabuľke. Sú tam aj údaje týkajúce sa príjmov a výdavkov a ich vývoja počas rokov 2012 - 2014. Z údajov je jasné, že bežné príjmy v obci sa z roka na rok zvyšovali, čo sa dá považovať za pozitívny jav. Hodnota kapitálových príjmov za sledované obdobie sa v sledovanom období znižovala až dosiahla v roku 2014 nulovú hodnotu. Ak ide o príjmové finančné operácie, tak ich hodnota z roka na rok rastie podobne ako u bežných príjmov.

Bežné výdavky z roka na rok tiež rastú, čo je pochopiteľné, keďže obec sa snaží zabezpečiť svoj rozvoj vo všetkých sférach. Hodnota výdavkových finančných operácií sa držala počas sledovaných rokov na úrovni 0. Pri porovnaní príjmov a výdavkov je vidieť, že obec hospodári so zverenými finančnými prostriedkami vyrovnané. To znamená, že v obci Rajčany nevzniká žiadny prebytok a ani žiadny schodok. Toto hospodárenie sa dá považovať za efektívne a primerané.

Tabuľka č. 25 - Vývoj príjmov a výdavkov v obci Rajčany

	2012	2013	2014
Bežné príjmy	160 576	165 546	210 030
Kapitálové príjmy	7 777	140	0
Príjmové finančné operácie	20 000	30 000	39 000
Spolu	188 353	195 686	249 030
Bežné výdavky	139 409	141 748	149 046
Kapitálové výdavky	48 944	53 938	99 984
Výdavkové finančné operácie	0	0	0
Spolu	188 353	195 686	249 030

Zdroj: OcÚ Rajčany

ZDRUŽENIA A ORGANIZÁCIE NA ÚZEMÍ OBCE

Obec Rajčany je členom mikroregiónu Bebrava ako aj členom Združenia miest a obcí Slovenska od roku. Združenie mikroregiónu Bebrava vzniklo v roku 2001 na základe záujmu fyzických a právnických osôb za účelom vzájomnej pomoci pri zabezpečovaní rozvoja územia obcí Krušovce, Horné Chlebany, Rajčany, Norovce a Solčianky. Mikroregión BEBRAVA sa rozprestiera na území veľkom 3 181 ha. Osou regiónu je cesta 1. triedy I/64. Od svojho vzniku Združenie mikroregiónu Bebrava realizuje kultúrno-spoločenské aktivity: futbalový turnaj, výstavu veľkonočných prác, taktiež sa aktívne zapája do rozvojových programov.

Obec Rajčany je členom združenia obcí Tribečsko - Inoveckého regiónu (TIR), ktorý združuje 52 obcí okresu Topoľčany a mesto Topoľčany.

V obci sa nachádza aj TJ Družstevník. Momentálne má jedno družstvo a pôsobí v II. triede okresu Topoľčany. Ide o mužstvo dospelých. Žiacke mužstvo je zlúčené so žiakmi telovýchovnej jednoty Krušovce. O činnosť futbalového oddielu sa stará výbor TJ za finančnej podpory obce Rajčany.

Okrem toho, že obec je členom rôznych organizácií a združení, tak na jej území sa nachádzajú aj zruční ľudia, ktorí sú svojou prácou známi nielen v obci, ale aj v jej širšom okolí. V obci Rajčany žije Ivona Šišková, ktorá má živnosť na výrobu šperkov.

VYHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA

Obec Rajčany mala vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2007 - 2013, aby mohla čerpať finančné prostriedky z predchádzajúceho programového obdobia. V PHSR na roky 2007-2013 si stanovila niekoľko aktivít, ktorých realizácia bola v tomto období plánovaná. Počas tohto obdobia sa však vyskytli rôzne faktory, ktoré mali vplyv na stanovené aktivity a ktoré určili realizovateľnosť tých-ktorých aktivít.

Obec mala vo svojom PHSR na roky 2007 - 2013 stanovené štyri hlavné priority, na ktoré chcela upriamovať svoju pozornosť. Medzi tieto hlavné štyri priority patrili:

- Technická infraštruktúra
- Životné prostredie a estetický vzhľad ovce
- Miestna ekonomika
- Služby obyvateľstvu

V rámci prvej stanovenej priority mala obec naplánované rôzne opatrenia a aktivity, ktoré mali zlepšiť stav technickej infraštruktúry v obci. Technická infraštruktúra patrí medzi základné faktory rozvoja územia. Obec sa sústredila na dobudovanie absentujúcej infraštruktúry, išlo teda o dobudovanie kanalizácie a rekonštrukciu miestnych komunikácií. Splnením týchto aktivít by sa obec stala atraktívnejšia a zvýšila by sa spokojnosť miestneho obyvateľstva.

V druhej prioritě sa obec zameriavala na skvalitnenie systému odpadového hospodárstva, vybudovanie obecného kompostoviska. Obec tiež plánovala zlepšenie stavu verejnej zelene a úpravu verejných plôch a vytvorenie oddychovej a rekreačnej zóny. V rámci tejto priority by išlo aj o spracovanie architektonickej štúdie verejných priestranstiev. Obec tiež chcela zapojiť verejnosť do zlepšenia stavu životného prostredia a to pomocou environmentálnej výchovy detí a širokej verejnosti.

V tretej stanovenej prioritě mala obec záujem podporiť podnikanie a investovanie v obci. Plánovala vytvorenie atraktívnych podmienok pre podnikanie a investovanie, vysporiadanie pozemkov na území obce a v neposlednom rade aj propagáciu obce ako miesta vhodného na podnikanie. V tejto prioritě obec chcela podporiť aj rozvoj cestovného ruchu. Malo ísť o podporu rozvoja turistickej infraštruktúry a obec sa mala zúčastňovať na projektoch podporujúcich cestovný ruch v regióne.

Posledná priorita bola zameraná na rozvoj služieb pre miestnych obyvateľov. Obec mala v pláne vybudovať centrum sociálnej starostlivosti, zvýšenie efektivity poskytovania opatrovateľskej služby prostredníctvom zdravotných sestier a vybudovanie zdravotníckeho centra. Tiež plánovala spoluprácu s organizáciami zabezpečujúcimi zdravotnícku osvetu a zdravý životný štýl a vytvoriť podmienky pre ochranu zdravia obyvateľov pred škodlivými fyzikálnymi, chemickými a abiotickými faktormi v životnom prostredí. Snažila sa o zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva, a to hlavne podporou výcvikových a vzdelávacích programov poskytujúcich rôzne kvalifikácie s ohľadom na dynamiku trhu práce, vzdelávacích programov zameraných na občanov s nízkym vzdelaním, zdokonaľovaním zručností nezamestnaných v oblasti informačných a komunikačných technológií, realizáciou programov a projektov orientovaných na aktívnu politiku trhu práce a v neposlednom rade aj podporou rekvalifikačných programov pre starších ľudí. Obec tiež svoju pozornosť chcela zamerať na zintenzívňovanie komunikácie medzi predstaviteľmi samosprávy a obyvateľmi, monitoring občianskych potrieb a rešpektovanie práva na informovanosti a vytváranie podmienok pre činnosť mimovládnych organizácií a dobrovoľníckeho sektoru. Chcela sa tiež sústrediť na vybudovanie nových ihrísk a športovísk, podporu organizovania programov masového charakteru a podporu kultúrnych podujatí.

V nasledujúcej tabuľke možno vidieť konkrétne aktivity, ktoré si obec naplánovala na obdobie rokov 2007-2013. Obec si určila 7 aktivít, ktoré by mali prispieť k všestrannému rozvoju. V tabuľke sú aj informácie týkajúce sa časového plánu, čiže kedy sa konkrétna aktivita bude realizovať, jej finančná náročnosť, koordinátor a hlavne možnosti financovania. Obec vystupuje ako koordinátor vo všetkých aktivitách.

Tabuľka č. 26 - Plánované aktivity na obdobie 2007 - 2013

P.č.	Aktivita	Časový plán	Finančná náročnosť	Koordinátor	Možnosti financovania
1	Vybudovanie chodníka pozdĺž hlavnej cesty	2009	5,5 mil. Sk	obec	vlastné a štátne zdroje a zdroje EU
2	Rekonštrukcia materskej školy	2010	2,5 mil. Sk	obec	vlastné zdroje a fondy EU
3	Obnova parku - zalesnenie pôdy pôvodného parku v okolí kultúrneho domu Gaudium	2008	400 000 Sk	obec	vlastné a štátne zdroje
4	Rekonštrukcia obecnej budovy č. 3 - vybudovanie relaxačného centra	2010 - 2012	4 mil. Sk	obec	vlastné a štátne zdroje
5	Vybudovanie viacúčelového ihriska	2008 - 2009	1,2 mil. Sk	obec	vlastné a štátne zdroje
6	Vybudovanie kanalizácie obce	2010 - 2012	15 mil. Sk	obec	vlastné a štátne zdroje
7	Zriadenie internetovej miestnosti pre občanov	2008 - 2009	300 000 Sk	obec	vlastné a štátne zdroje a zdroje EU

Zdroj: PHSR Rajčany 2007 - 2013

Z tabuľky vidieť, že obec sa sústreďovala na viacero oblastí a výber aktivít je zodpovedajúci stanoveným prioritám. Tabuľka zobrazuje aktivity týkajúce sa technickej infraštruktúry, zatriaktívnenia prostredia obce a v neposlednom rade rozšírenia služieb obyvateľom či podpory cestovného ruchu v obci. Vo všetkých prípadoch ide o kombináciu financovania, ktorá zahŕňa vlastné, štátne zdroje alebo zdroje z EÚ.

Realizované projekty obce Rajčany

Obec Rajčany mala naplánovaných 7 konkrétnych aktivít, no nie všetky sa podarilo zrealizovať. Počas rokov 2007-2013 sa v obci vyskytli rôzne situácie, pre ktoré sa realizácie niektorých aktivít nemohli uskutočniť. V nasledujúcej tabuľke je vidieť, ktoré aktivity sa podarilo zrealizovať.

Tabuľka č. 27 - Naplnenie plánovaných aktivít

Aktivita	Rok	Finančná náročnosť	Cieľová skupina	Výsledok
Vybudovanie chodníka pozdĺž hlavnej cesty a miestnej komunikácie k stavebným pozemkom	2010	174 783,-€ - z fondov EÚ 154 592,-€	obyvatelia a návštevníci obce	vybudované chodníky v obci a miestna komunikácia k stavebným pozemkom
Rekonštrukcia materskej školy	2010	23 823,- €	žiaci materskej školy obce	zvýšenie počtu detí v materskej škole
Obnova parku - zalesnenie pôdy pôvodného parku v okolí kultúrneho domu Gaudium	2008	100 000 Sk	obyvatelia obce	revitalizovaný park
Vybudovanie viacúčelového ihriska	2008-2009	300 000 Sk	široká verejnosť	vybudované viacúčelové ihrisko

Zdroj: OcÚ Rajčany

Obci sa podarilo zrealizovať v roku 2009 chodník pozdĺž hlavnej cesty I/64, chodník popri ulici a vybudovať miestnu komunikáciu k novým rodinným domom. V roku 2012 bola na materskej škole vymenená strecha a pristavený vstup do budovy. Následne bola prevedená rekonštrukcia sociálnych zariadení a kuchyne. V posledných rokoch zaznamenáva obec zvýšený počet detí. Za kultúrnym domom Gaudium zrealizovala obec výsadbu stromov a kríkov, v ktorej plánuje pokračovať aj v budúcnosti. Viacúčelové ihrisko bolo svojpomocne vybudované, nespĺňa však kritéria moderného viacúčelového ihriska, preto obec plánuje jeho rekonštrukciu resp. vybudovanie nového. Miestnosť pre zriadenie internetu je otvorená širokej verejnosti. Počítače sa tu nenachádzajú, pretože nebol záujem o zriadenie internetovej miestnosti, nakoľko počítače majú ľudia doma. Konajú sa tu stretnutia občanov v kresťanskom spolku. V obci sa však nepodarilo vybudovať kanalizácia a obecné relaxačné centrum. Zo stanovených 7 aktivít sa obci podarilo zrealizovať 5.

Obec však zrealizovala počas obdobia 2007 - 2013 aj iné aktivity, ktoré v PHSR neboli stanovené. Ide konkrétne o dve aktivity, ktoré sa týkajú občianskej vybavenosti.

- Rekonštrukcia kultúrneho domu na centrum kultúry a vzdelávania
- Budovanie detského ihriska

V nasledujúcej tabuľke možno vidieť konkrétne informácie týkajúce sa spomínaných aktivít. Tabuľka uvádza zdroje, z ktorých boli aktivity zrealizované, rok realizácie aktivít a ich finančnú náročnosť.

Tabuľka č. 28 - Zrealizované projekty mimo PHSR 2007-2013

názov projektu	financovanie	rok realizácie
Gaudium - rekonštrukcia kultúrneho domu na centrum kultúry a vzdelávania	nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ 186 629 Eur - spolufinancovanie z obce 5 % + vlastné prostriedky obce na úpravu okolia	2006 - 2007
Detské ihrisko	vlastné zdroje - 3 000 Eur	2013
Separovaný zber	3 000 Eur	2006-2014
Dom smútku	51 000 Eur	2014

Zdroj: OcÚ Rajčany

Ak ide o rekonštrukciu kultúrneho domu, tak z prostriedkov EÚ sa podarilo obci zachrániť chátrajúcu historickú budovu. Prístavbou budovy sa vytvoril vstupný vestibul s moderným sociálnym zariadením a zväčšila sa kuchyňa. Bola vybudovaná nová elektroinštalácia, vymenené okná, dvere a celá strecha, šťastí podlahy a boli vybudované terasy. Rekonštrukciou tohto pre obec významného objektu získali občania Rajčian, ale i celého regiónu hodnotné priestory k usporadúvaniu jednak kultúrnych akcií, svadieb, rodinných osláv, ale aj spoločenských stretnutí. Vybudované detské ihrisko slúži deťom z obce, ale aj návštevníkom. Je situované medzi stromami, čím poskytuje aj počas horúčav miesto na relax a zábavu.

Obec zrealizovala v roku 2014 aj jeden projekt, ktorý boli mimo PHSR. Išlo o rekonštrukciu domu smútku. Spočívala v rozšírení DS, výmene okien, dverí, vnútorných a vonkajších omietok, podlahovej krytiny a novej elektroinštalácie. Pristavený bol prístrešok pred DS a položená zámková dlažba. Hodnota rekonštrukcie bola cca 51 000,- €. Následne bol zakúpený chladiaci box a steny zdobené vitrážou v celkovej hodnote cca 5 100,- €.

V roku 2015 začala prebiehať rekonštrukcia viacúčelového ihriska.

Obec Rajčany od roku 2006 začala riešiť projekt na separovaný zber odpadu vo svojom katastri a stala sa členom Ponitrianskeho združenia obcí pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi. Od roku 2014 začala úspešne separovať komunálny odpad v obci priamo v domácnostiach do 3 nádob - plast, papier a kompost.

Obec Rajčany splnila väčšinu stanovených aktivít a zrealizovala aj aktivity, ktoré neboli plánované v PHSR na obdobie 2007 - 2013. Obec chce však riešiť aj projekty, ktoré neboli úspešne zrealizované, alebo ostali v zásobníku projektov. V ich prípade sa čaká na uvoľnenie, respektíve získanie financií na ich realizáciu. Na najbližšie obdobie sú pripravené projektové zámery, ktoré sú popísané v programovej časti dokumentu.

VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Za účelom zistenia názorov miestnych obyvateľov o spokojnosti a kvalite života v obci Rajčany bol uskutočnený dotazníkový prieskum, ktorý umožnil obyvateľom vyjadriť názory na jednotlivé oblasti života v obci a zároveň navrhnúť možnosti riešenia problémov, ktoré v obci vnímajú.

Dotazníkový prieskum má za úlohu pomôcť predstaviteľom obce Rajčany pri hľadaní možností na zlepšenie kvality života obyvateľov prostredníctvom zistenia ich potrieb. Dotazníkový prieskum predstavuje dôležitý nástroj pri definovaní rozvojových priorít a cieľov obce Rajčany v ďalšom období. Vyplnenie dotazníkov pomôže zlepšiť oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, pričom pri stanovovaní ďalšieho smerovania obce sa bude vychádzať aj z týchto podkladov.

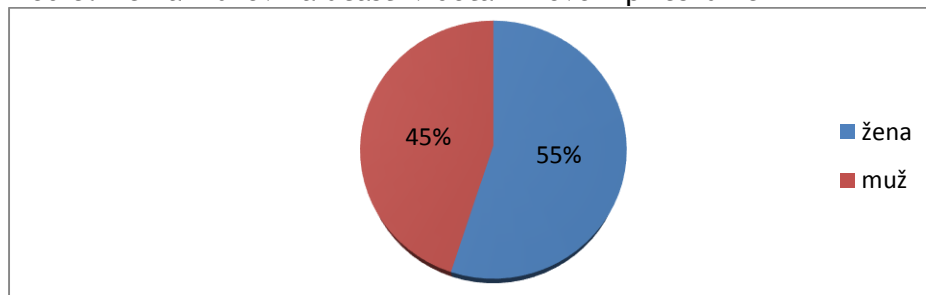
Dotazníkový prieskum prebiehal v dvoch formách - v tlačenej podobe a v elektronickej podobe. Tlačená verzia dotazníkov bola roznesená prostredníctvom zástupcov Obecného úradu v Rajčanoch do domácností a následne zozbieraná a odovzdaná na vyhodnotenie. Elektronický online dotazník bol zverejnený na webovej stránke obce, kde ho vyplňali občania obce, ktorí sa preklikli na zverejnený odkaz.

Charakteristika respondenta

Dotazníkový prieskum sa skladá z niekoľkých častí. Prvá časť dotazníkového prieskumu je venovaná charakteristike respondenta. Primárnym cieľom bolo zistiť základné informácie o respondentovi a to pohlavie, vek a miesto pracoviska respondenta. Daný výskum poskytne rôzne návrhy a názory obyvateľov obce v rôznych vekových skupinách na situáciu v obci, služby obce a možný budúci rozvoj obce.

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 55% žien a 45% mužov. Poukazuje na to nasledujúci graf.

Graf č. 5 - Podiel žien a mužov na účasti v dotazníkovom prieskume

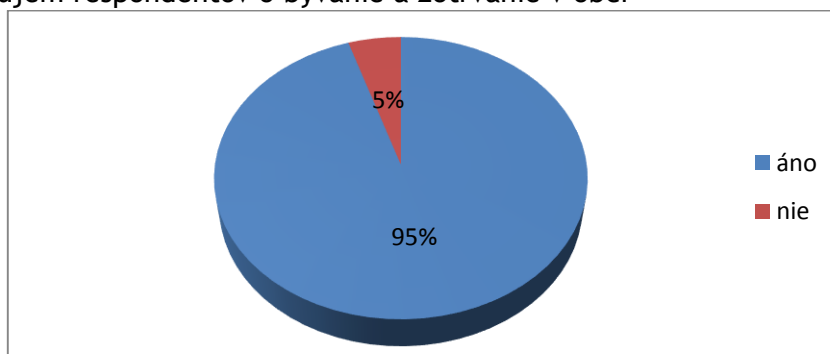

Zdroj: vlastné spracovanie

Stráviť svoju budúcnosť v obci Rajčany plánuje 95% obyvateľov, čo predstavuje pozitívne zistenie. Z daných údajov vyplýva, že obyvatelia obce majú prevažne záujem stráviť svoju budúcnosť v obci.

Graf č. 6 - Záujem respondentov o bývanie a zotrvanie v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené vekové skupiny respondentov, prostredníctvom ktorých sme určili vekovú štruktúru respondentov.

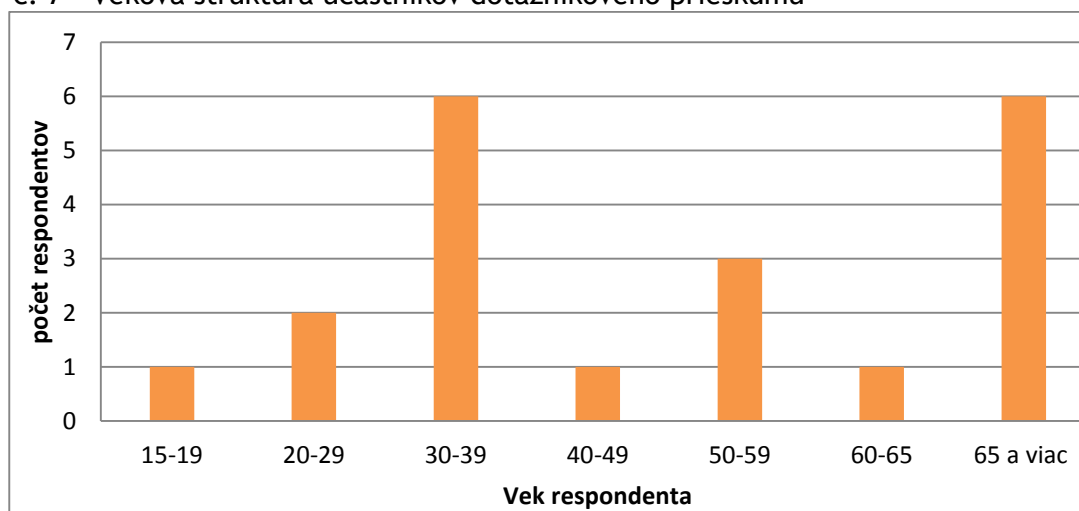
Tabuľka č. 29 - Vekové skupiny respondentov

Vek respondenta	Počet respondentov
15-19	1
20-29	2
30-39	6
40-49	1
50-59	3
60-65	1
65 a viac	6

Zdroj: vlastné spracovanie

Najviac respondentov spadá do vekovej kategórie 30-39 rokov a viac ako 65 rokov. Po jednom dotazníku sme obdržali od účastníkov vo veku 15-19, 40-49 a 60-65 rokov. Dvaja boli vo veku 20-29 a traja vo veku 50-59 rokov. Toto rozloženie zobrazuje nasledujúci graf.

Graf č. 7 - Veková štruktúra účastníkov dotazníkového prieskumu

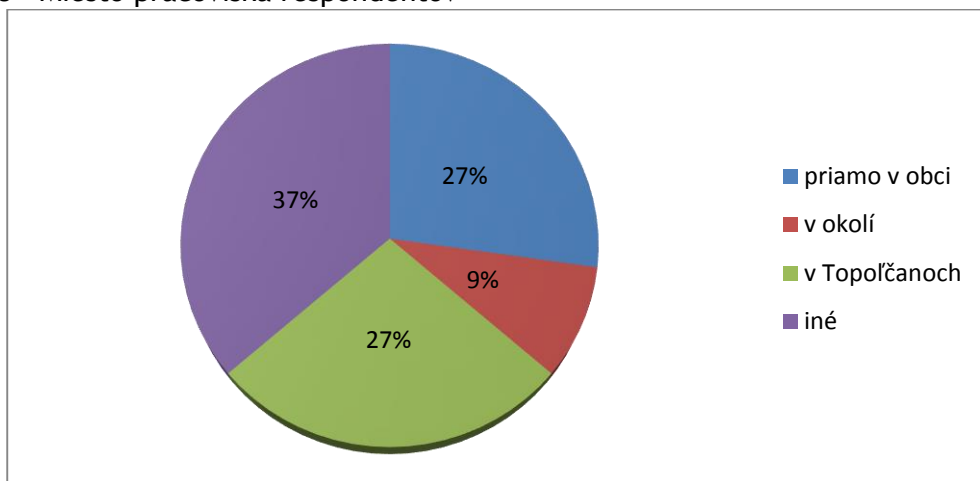

Zdroj: vlastné spracovanie

Čo sa týka miesta pracoviska, tak viac než polovica obyvateľstva dochádza za prácou mimo trvalého bydliska a mimo okresného mesta Topolčany. 27% opýtaných pracuje priamo v obci a taký istý počet v okresnom meste Topolčany. Iné miesto pracoviska uviedlo 9% respondentov.

Graf č. 8 - Miesto pracoviska respondentov

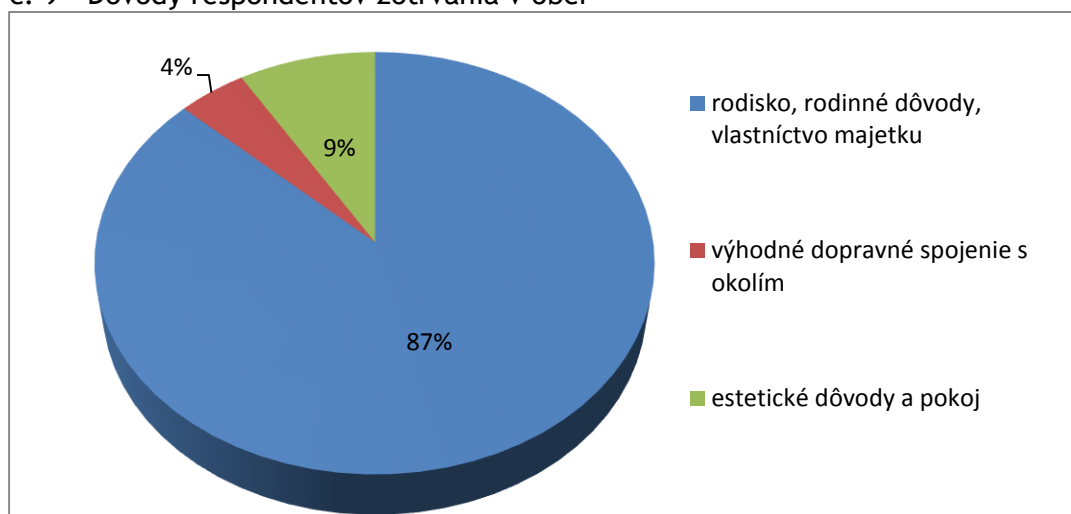
Zdroj: vlastné spracovanie

Obec ako miesto bývania

Nasledujúcu časť dotazníkového prieskumu tvorí „obec ako miesto bývania“. Hlavným cieľom danej časti je zistiť, ako samotní obyvatelia obce Rajčany vnímajú obec ako miesto svojho trvalého bydliska, čo ich motivuje k tomu, aby v danej obci zotrvali aj naďalej a naopak, zistenie dôvodov ich prípadného odsťahovania sa z obce. Taktiež sa respondenti v danej časti mohli vyjadriť k službám, ktoré sú poskytované v obci.

Z odpovedí opýtaných respondentov, možno konštatovať, že viac ako polovica respondentov býva v obci Rajčany dlhší čas, väčšina sa tu narodila a zotrvávajú v mieste bydliska. Niektorí opýtaní sa do obce prisťahovali. Väčšina respondentov (87%) uviedla, že medzi hlavné dôvody zotrvania v obci je rodisko, rodinné dôvody a vlastníctvo majetku. Ostatné uvedené dôvody opýtaní respondenti nepovažujú za hlavné dôvody zotrvania v obci.

Graf č. 9 - Dôvody respondentov zotrvania v obci

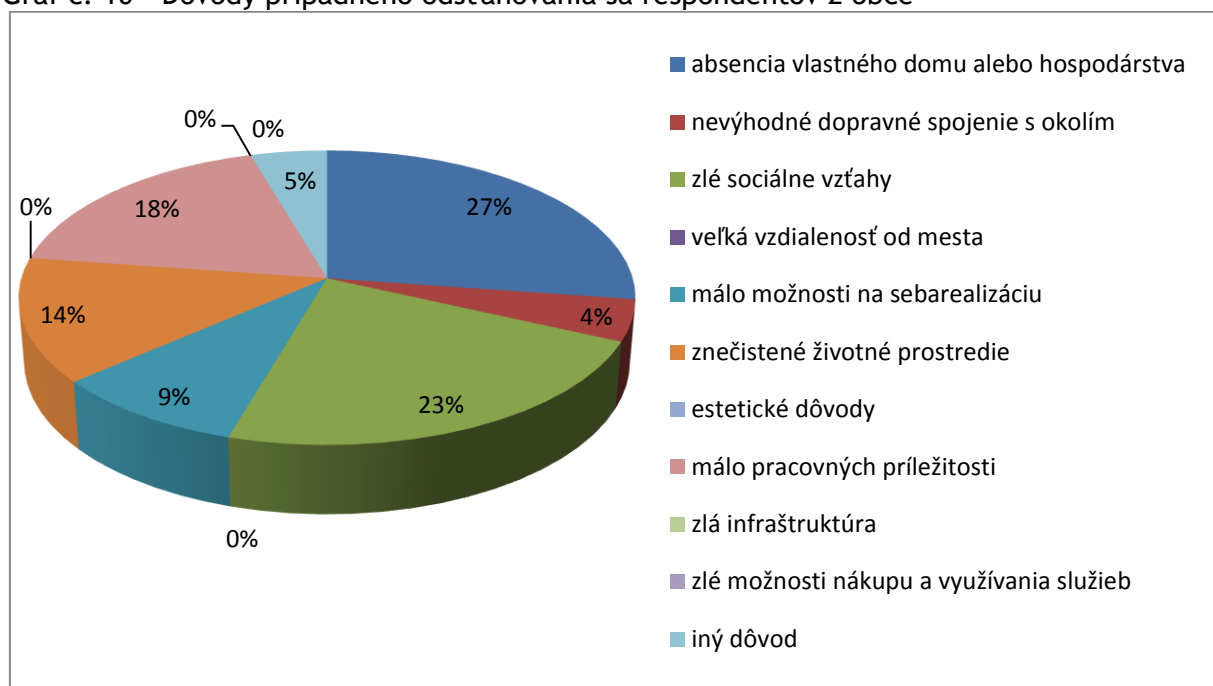
Zdroj: vlastné spracovanie

Väčšina opýtaných respondentov (27%) uviedla ako hlavný dôvod prípadného odsťahovania sa z obce absenciu vlastného domu alebo hospodárstva a málo pracovných príležitostí.

Ďalším dôvodom prípadného odsťahovania sa z obce respondenti uviedli znečistené životné prostredie, zlé sociálne vzťahy a iný dôvod. Možnosti ako je nevýhodné dopravné spojenie s okolím, málo možnosti na seberealizáciu, estetické dôvody, zlá infraštruktúra, zlé možnosti nákupu a využívania služieb nepovažujú opýtaní respondenti za dôvod k ich prípadnému odsťahovaniu sa z obce.

Graf č. 10 - Dôvody prípadného odsťahovania sa respondentov z obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Vedomosť spokojnosti obyvateľstva so službami je pre obec veľmi dôležitá, nakoľko je výsledkom zabezpečenia dobrej kvality života v obci. Na základe uvedeného, ďalšou skúmanou kategóriou v dotazníkovom prieskume bola technická a sociálna infraštruktúra.

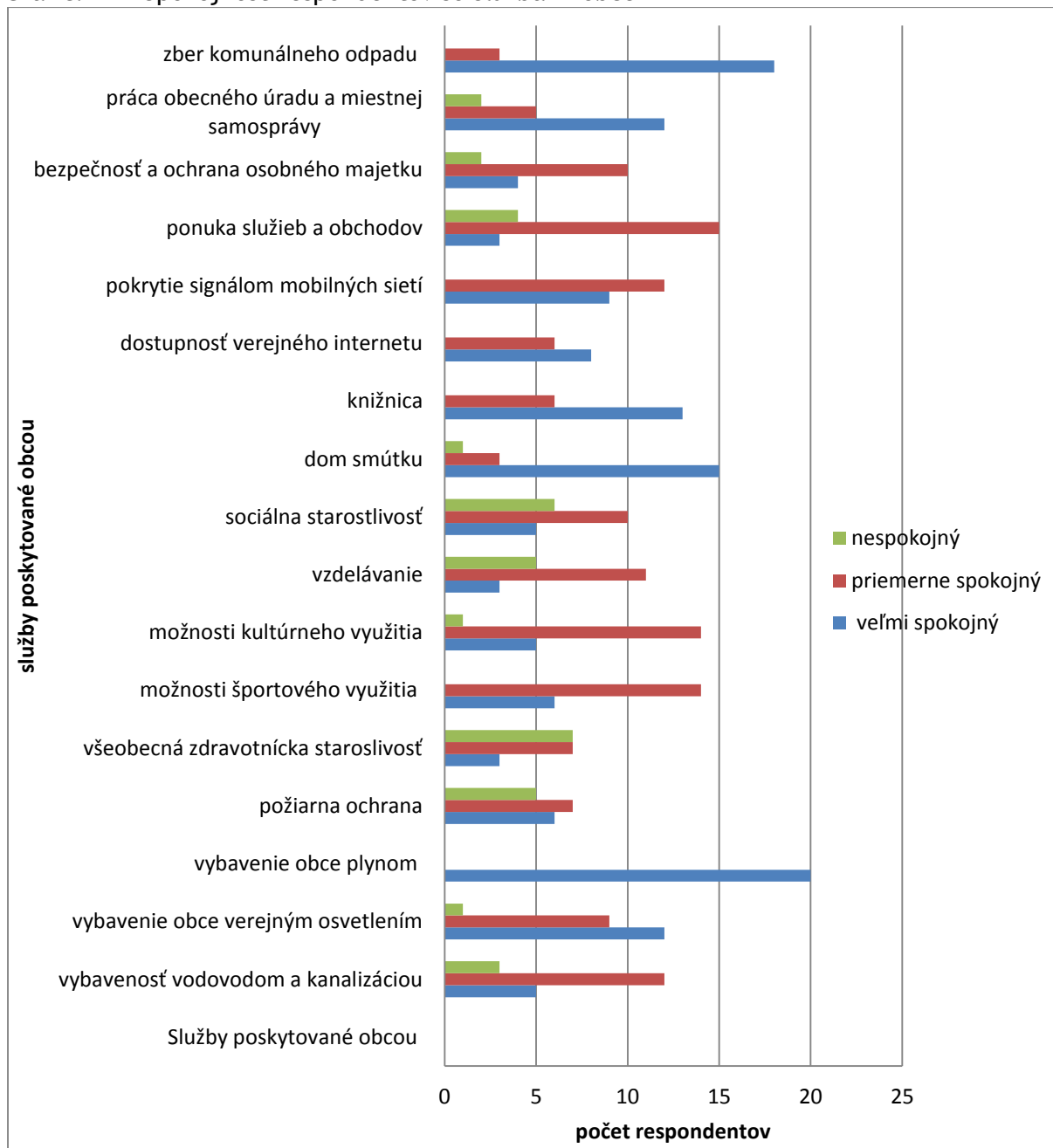
Obyvatelia obce sú najviac spokojní s vybavenosťou obce verejným osvetlením a plynom a s prácou obecného úradu a miestnej samosprávy. Veľká časť opýtaných respondentov je veľmi spokojná s domom smútku a službami knižnice, takisto so zberom komunálneho odpadu.

Priemerne spokojní sú obyvatelia s vybavenosťou vodovodom a kanalizáciou, možnosťami kultúrneho a športového vyžitia, ďalej s úrovňou vzdelávania a sociálnou starostlivosťou.

Slabšia spokojnosť je aj s pokrytím signálom mobilných sietí, ponukou služieb a obchodov a bezpečnosťou a ochranou majetku. Menšia časť respondentov uviedla nespokojnosť s viacerými oblasťami života v obci, no najviac sú obyvatelia nespokojní so sociálnou starostlivosťou a požiarou ochranou.

Graf č. 11 - Spokojnosť respondentov so službami obce

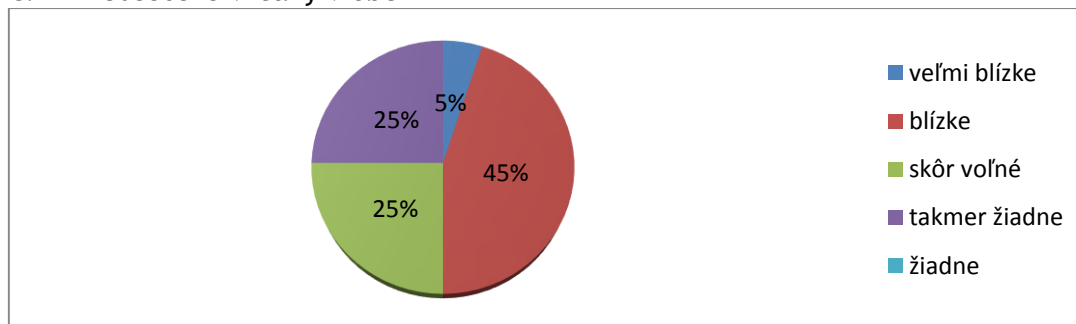
Zdroj: vlastné spracovanie

Obec ako sociálny priestor

Tretia časť dotazníkového prieskumu charakterizuje obec ako sociálny priestor. Vzájomné susedské vzťahy obyvateľov v obci Rajčany, zapájanie sa do rozvojových činností obce a tiež vzťah miestnej samosprávy k obyvateľom obce ovplyvňuje do značnej miery spokojnosť občanov a kvalitu ich života v obci. Väčšina opýtaných respondentov (45%) uviedla že, susedské vzťahy v obci sú blízke a k možnosti „takmer žiadne“ a „skôr voľné“ sa priklonilo po 25% opýtaných respondentov. 5% uviedlo, že susedské vzťahy sú veľmi blízke.

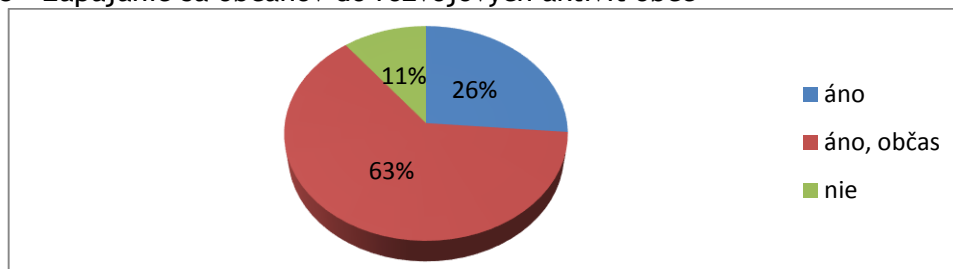
Graf č. 12 - Susedské vzťahy v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

Ďalšou skúmanou kategóriou bolo, či sa vôbec obyvatelia obce zaujímajú o dianie v obci a či sa zapájajú do rozvojových činností obce Rajčany. Z opýtaných respondentov sa viac ako polovica priklonila k odpovedi „áno, občas“ sa zapájajú do rozvojových aktivít obce. 11% obyvateľov uviedlo, že sa nezapájajú do rozvojových aktivít obce a k odpovedi „áno“ sa priklonilo 26% opýtaných respondentov.

Graf č. 13 - Zapájanie sa občanov do rozvojových aktivít obce

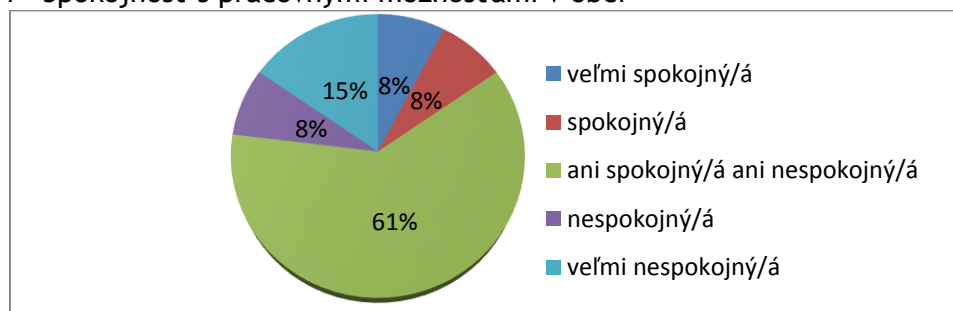

Zdroj: vlastné spracovanie

Väčšina respondentov uviedla, že k hlavným dôvodom nezapájania sa do rozvojových činností obce je nedostatok voľného času. Obyvatelia obce sa vyjadrili, že nevedia ako by mohli pomôcť a taktiež vyjadrili v dotazníkovom prieskume nezaujem z ich strany o rozvojové činnosti v obci.

Súčasťou tretej časti dotazníkového prieskumu bolo zistiť, ako sú obyvatelia obce spokojní s pracovnými možnosťami v obci. Viac ako polovica opýtaných (61%) sa priklonila k odpovedi „ani spokojný, ani nespokojný“. K možnosti „veľmi spokojný“ pozitívne odpovedalo 15% opýtaných respondentov. Ostatné kategórie získali rovnako po 8% odpovedí.

Graf č. 14 - Spokojnosť s pracovnými možnosťami v obci

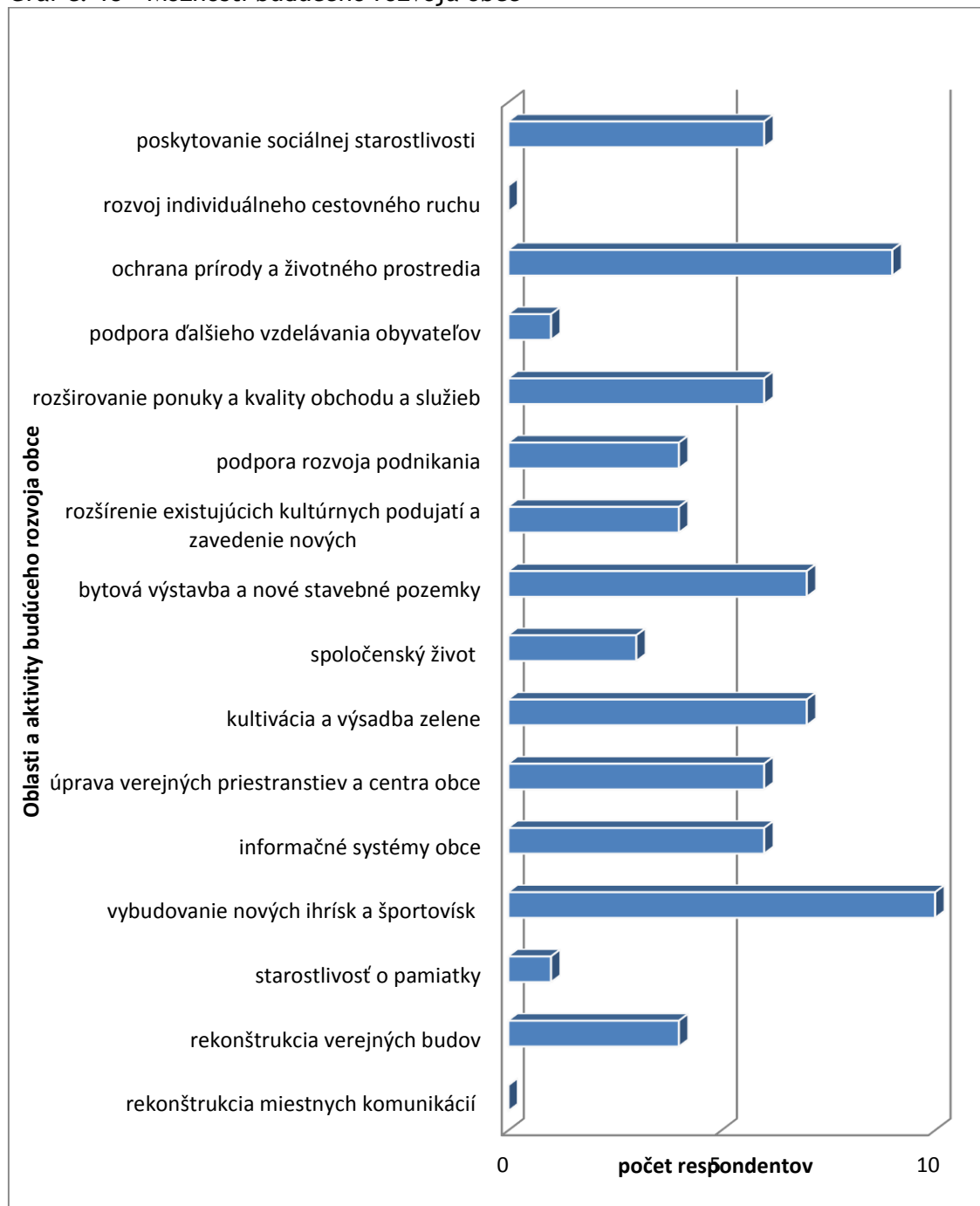
Zdroj: vlastné spracovanie

Obec a jej rozvoj

Neoddeliteľnou súčasťou obce je jej budúci rozvoj a práve preto je pre obec podstatný názor obyvateľov, ktorým oblastiam a aktivitám by sa mala obec venovať, aby daný rozvoj nastal a nabral pozitívny spád. Ako najviac akútnu oblasť, v ktorej by sa mal realizovať rozvoj obce, opýtaní respondenti uviedli vybudovanie nových ihrísk a športovísk, kultiváciu a výsadbu zelene, bytovú výstavbu a nové stavebné pozemky, ochranu prírody a životného prostredia. Ďalej by sa rozvoj obce podľa obyvateľov mal sústrediť na informačné systémy obce, úpravu verejných priestranstiev a centra obce a poskytovanie sociálnej starostlivosti. Nasledujúci graf podrobne poukazuje na jednotlivé oblasti a aktivity spomínané v dotazníkovom prieskume.

Graf č. 15 - Možnosti budúceho rozvoja obce

Zdroj: vlastné spracovanie

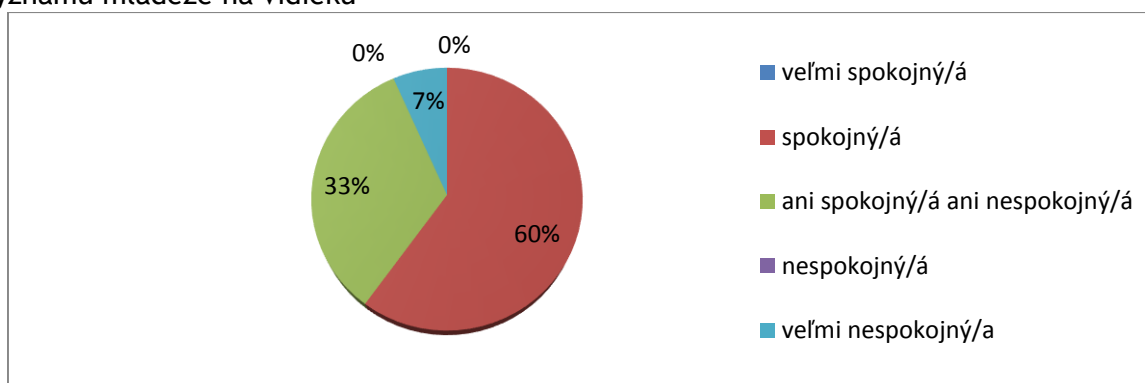
V ďalšej časti dotazníkového prieskumu sme uviedli otvorenú otázku „Čo by ste zmenili, keby ste sa stali starostom obce?“ V danej otázke mali obyvatelia obce Rajčany možnosť sa vyjadriť, akým smerom by sa mala obec uberať a čo by v danej obci napravili, zmenili. Obyvatelia obce uviedli nasledovné odpovede: personál a pracovnú dobu v škôlke, vybudovanie kanalizácie, väčší záujem o mládež.

Mládež na vidieku

Posledná časť dotazníkového prieskumu bola zameraná na mládež na vidieku. Na otázku, či je v obci vytvorený priestor na využívanie voľného času pre deti a mládež v prieskume 72% opýtaných respondentov uviedlo odpoveď „áno“ a 28% respondentov sa priklonilo k odpovedi „nie“.

Spokojnosť respondentov s využitím možností obce pre mládež a podpory významu mládeže na vidieku, 38 % respondentov uviedlo, že sú ani spokojní ani nespokojní. K odpovedi „spokojný/á“ sa priklonilo 33% respondentov a 29% respondentov uviedlo odpoveď „nespokojný/á“ s využitím možnosti obce pre mládež. Ani jeden z respondentov neuviedol odpoveď „veľmi spokojný/á“. V tejto časti dotazníkového prieskumu až 67% opýtaných respondentov, čo je viac ako polovica uviedla, že sú spokojní s možnosťami využitia voľného času v obci a opačnú situáciu, čiže nespokojnosť uviedlo 33 % obyvateľov obce.

Graf č. 16 - Spokojnosť respondentov s využitím možnosti obce pre mládež a podpory významu mládeže na vidieku

Zdroj: vlastné spracovanie

Poslednou otvorenou otázkou v prieskume bola otázka „čo by ste chceli v obci zmeniť alebo vybudovať“? Obyvatelia obce mali opäť možnosť vyjadriť svoj názor a uviesť svoje návrhy a aktivity, ako obec zmeniť k lepšiemu, stabilnejšiemu a prospešnejšiemu prostrediu pre obyvateľov obce. Odpovede opýtaných respondentov boli nasledujúce: rekonštrukcia multifunkčného ihriska, viac aktivít, viac športových akcií, vybudovať parkovacie miesta od cesty ku kurtu.

SWOT ANALÝZA

Tento dokument na predchádzajúcich stránkach poskytuje pohľad na súčasný stav socioekonomického rozvoja obce. Avšak aby sme mohli vypracovať účinnú rozvojovú stratégiu, je potrebné prezentovať výsledky socioeconomickej analýzy obce a analýzy výsledkov realizovaných opatrení vo forme objektívnej, výstižnej, hutnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce. To nám umožní SWOT analýza, ktorá svojím usporiadaním do štyroch kvadrantov (silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia) dobre vyhovuje charakteru úvah potrebných pri formulovaní stratégií a ich implementácie počas celého programovacieho obdobia. Umožňuje tiež pružne reagovať na

meniaci sa vývoj obce prostredníctvom spätných korekcií jednotlivých identifikovaných javov vrátane ich preradovania do iných kvadrantov.

Silné a slabé stránky sú v SWOT analýze definované ako interné faktory a kapacity, ktoré sú prínosom, alebo naopak, predstavujú nedostatky súčasného stavu. Príležitosti a ohrozenia predstavujú na druhej strane externé faktory a podmienky prostredia, určujú možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať v budúcnosti.

Rozdelenie položiek medzi silné stránky a príležitosti definuje, na ktorých faktoroch môže obec stavať, aktívne ich využívať a rozvíjať - a má na ne dosah (silné stránky). Taktiež definuje faktory, ktoré sú pre obec priaznivé, avšak stratégia obce nie je na ne smerovaná, resp. sú mimo dosahu obce (príležitosti). Členenie položiek na slabé stránky a ohrozenia určuje, aké faktory má obec odstrániť, resp. eliminovať - a má na ne dosah (slabé stránky), a akým ohrozeniam bude musieť čeliť v rámci jej ďalšieho rozvoja.

Tabuľka č. 30 - SWOT analýza

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobrá komunikácia miestnej samosprávy s občanmi • rozvinutá technická infraštruktúra • dobré možnosti vzdelávania • dobrá vybavenosť službami v obci • obec je členom MAS SOTDUM, združenia obcí Tribečsko - Inoveckého regiónu, Mikroregiónu Bebrava a Združenia miest a obcí Slovenska • záujem občanov o dianie v obci • religiózny cestovný ruch 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatok pracovných príležitostí • slabé spoločenské a kultúrne vyžitie • slabá ponuka obchodov • slabá bezpečnosť a ochrana osobného majetku v obci • demografická situácia v obci • slabšia informovanosť obyvateľov v obci
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • kultivácia a výsadba zelene • udržiavanie verejných priestranstiev • ochrana prírody a životného prostredia • nová bytová výstavba a nové pozemky • podpora kultúrnych podujatí a spoločenského života • možnosť čerpania prostriedkov z fondov a dotačných programov EÚ a SR • rozširovanie ponuky a kvality obchodu a služieb • zlepšenie a zmodernizovanie informačných systémov obce • vytváranie partnerstiev a spolupráce pri realizovaní projektov • pritiahnutie investorov do územia 	<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu projektových zámerov na rozvoj a zveladenie obce • nezapájanie občanov do rozvojových aktivít obce • zhoršujúca sa kvalita ŽP pod vplyvom zvyšujúcej sa intenzity cestnej dopravy • upadanie cestovného ruchu • nedostatok kompetencií na úrovni obce pri realizácii rozvojových zámerov

Zdroj: vlastné spracovanie

STRATEGICKÁ ČASŤ

KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

Potreba určenia klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja je daná nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti programového dokumentu. Určenie klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy, spresňuje smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja. Klúčové disparity definujú „prekážky“, ktoré je potrebné prekonať, aby bolo možné naplňať víziu a dosiahnuť všetky stanovené ciele. Faktory rozvoja určujú, ktoré impulzy sociálno-ekonomického rozvoja sa majú využívať a vytvárať na zmiernenie identifikovaných disparít. Disparity a faktory rozvoja je potrebné usporiadať koherentne podľa závažnosti identifikovaných ohrození a slabých stránok.

Na základe výsledkov analýz boli identifikované nasledujúce disparity a faktory rozvoja:

- *Koherentné poradie disparít*

Jednou z hlavných disparít je nedostatok pracovných príležitostí v obci. Ľudia považujú za negatívum slabú ponuku obchodov a je tu málo príležitostí na spoločenské a kultúrne vyžitie, za ktorým musia cestovať napr. do mesta. V Rajčanoch nie je dostatočne riešená bezpečnosť a ochrana osobného majetku. Zlepšiť by sa mohla aj informovanosť obyvateľov. Takisto demografická situácia je slabým faktorom v obci vzhľadom na pokles počtu obyvateľstva a jeho starnutie.

Nedostatok finančných prostriedkov určuje to, že sa nemôžu realizovať všetky plánované projekty a tým sa rozvoj obce brzdí. Navyše chýbajú na úrovni obce kompetencie na realizáciu ďalších zámerov. Občania sa často nezapájajú do rozvojových aktivít obce a klesá ich záujem o veci verejné. V posledných desaťročiach sa zintenzívnila cestná doprava, čo má za následok zhoršujúcu sa kvalitu životného prostredia. V Rajčanoch nie je dostatočný dôraz a podpora pre potenciálny religiózny cestovný ruch.

- *Koherentné poradie faktorov rozvoja*

Komunikácia medzi miestnou samosprávou a občanmi je na dobrej úrovni a tým sa zlepšuje aj záujem ľudí o dianie v obci. Obec má veľmi dobre rozvinutú technickú infraštruktúru a je vybavená rôznymi službami. V Rajčanoch vzniká príležitosť na novú bytovú výstavbu a budú k dispozícii ďalšie stavebné pozemky, čím sa môže zlepšiť demografická situácia v obci. Výstavbou domov a bytov, rozšírením ponuky služieb a obchodov sa rodí možnosť pre ďalší rast obce a prípadné pritiahnutie nových investorov. Nielen tieto nové príležitosti, ale aj napr. výsadba a kultivácia zelene a udržiavanie verejných priestranstiev, existujúce možnosti vzdelávania a podpora kultúrnych podujatí a spoločenského života môžu napomôcť tomu, aby ľudia naďalej zostávali žiť práve v Rajčanoch. K dispozícii budú rôzne možnosti čerpania finančných prostriedkov na nové projektové zámery, ktoré aj vďaka možnosti vytvárania partnerstiev a spolupráci pri ich realizovaní majú veľký potenciál byť úspešné. Spolupráca môže fungovať aj vďaka členstvu obce v mikroregionálnom združení Bebrava alebo už na úrovni rozbehutej MAS SOTDUM. Obec má podporu aj v Združení obcí Tribečsko - Inoveckého regiónu. Pokiaľ sa zmodernizujú a zlepšia informačné systémy a využije sa potenciál religiózneho cestovného ruchu, tak budú mať aj turisti väčšiu možnosť objaviť v Rajčanoch miesto pre svoj krátkodobý alebo dlhodobý pobyt.

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci môže mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový

úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zaostávania infraštruktúry. Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

ROZVOJOVÁ VÍZIA

Vízia je riadená predstava o budúcnosti a smerovaní obce na dlhšie časové obdobie. Rozvojová vízia obce Rajčany bola pre obdobie 2015-2020 definovaná ako:

„Obec Rajčany so svojou dobre rozvinutou infraštruktúrou, vybavenosťou, službami a pestrým kultúrnym životom je príjemným miestom pre komfortné a plnohodnotné bývanie a vďaka moderným informačným systémom a atraktívnym zaujímavostiam dáva možnosti na príležitostnú návštevu a relax.“

Strategický cieľ je definovaný podľa vízie nasledovne - rozvíjať naďalej infraštruktúru, vybavenosť a ponuku služieb v obci na takú úroveň, aby sa zabezpečila spokojnosť jej obyvateľstva a zvýšila sa jej atraktivita pre návštevníkov pri zachovaní životného prostredia v požadovanej kvalite.

Strategický cieľ sa bude dosahovať prostredníctvom špecifických cieľov, ktoré sa budú naplňovať na základe stanovených opatrení a aktivít zaradených do prioritných oblastí:

- **Ekonomický rozvoj**
- **Infraštruktúra**
- **Životné prostredie**

Tabuľka č. 31 - Špecifické ciele a opatrenia v prioritných oblastiach

PRIORITNÉ OBLASTI	ŠPECIFICKÉ CIELE	OPATRENIA
Ekonomický rozvoj	Zvýšenie atraktívnosti obce pre obyvateľov a turistov, vytvorenie podmienok pre posilnenie návštevnosti obce a priťahnutie investorov, rozvoj územia a ekonomiky obce	Cestovný ruch Ľudské zdroje
Infraštruktúra	Zvyšovanie kvality a kvantity poskytovaných služieb v obci, ako aj úrovne života obyvateľstva prostredníctvom dobudovania technickej a sociálnej infraštruktúry v rôznych oblastiach	Občianska vybavenosť Kultúra, šport a voľný čas Technická infraštruktúra
Životné prostredie	Zvyšovanie environmentálneho povedomia a kvality životného prostredia prostredníctvom budovania environmentálnej infraštruktúry, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia a starostlivosti o ŽP	Environmentálna infraštruktúra

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci týchto prioritných oblastí sa stanovili aktivity, ktoré by mala obec realizovať. Obec tieto aktivity zaradila do stanovených oblastí podľa opatrení v programovej časti dokumentu.

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Jednotlivé opatrenia stanovené v prioritných oblastiach obce budú v obci napĺňané prostredníctvom vytvorených aktivít. Zoznam opatrení a k nim priradených aktivít je uvedený v nasledovnej tabuľke č. 32.

Tabuľka č. 32 - Zoznam opatrení a aktivít

Opatrenie	Aktivity
Cestovný ruch	➤ Cyklotrasa
Ľudské zdroje	➤ Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom ➤ Cezhraničná spolupráca
Občianska vybavenosť	➤ Rekonštrukcia obradnej miestnosti ➤ Rekonštrukcia kotolne a oprava strechy v materskej škole ➤ Rekonštrukcia obecnej budovy č. 3
Kultúra, šport a voľný čas	➤ Rekonštrukcia a vybudovanie viacúčelového ihriska ➤ Vybudovanie detského ihriska ➤ Modernizácia tribúny ➤ Amfiteáter
Technická infraštruktúra	➤ Rekonštrukcia verejného osvetlenia ➤ Príprava stavebných pozemkov ➤ Vybudovanie chodníkov ➤ Oprava oplotenia obecného pozemku ➤ Rozšírenie parkoviska
Environmentálna infraštruktúra	➤ Vyčistenie potoka ➤ Budovanie kanalizácie a ČOV ➤ Výsadba zelene v parku ➤ Revitalizácia verejných priestranstiev

Zdroj: vlastné spracovanie

POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVÍT

Rekonštrukcia verejného osvetlenia - projekt rieši rekonštrukciu zastaralého verejného osvetlenia v obci a to konkrétne výmenou kábla, LED svietidiel a rozvádzača.

Rekonštrukcia a vybudovanie viacúčelového ihriska - premena starého ihriska na nové, resp. vybudovanie viacúčelového ihriska na vykonávanie voľnočasových a športových aktivít všetkých obyvateľov obce.

Príprava stavebných pozemkov - aktivita predpokladá prípravu pozemkov na stavebné účely, prípravu projektovej dokumentácie, sietí a komplexnej infraštruktúry.

Vybudovanie chodníkov - táto aktivita predstavuje dobudovanie chodníkov k hrobovým miestam a úpravu cintorína z hľadiska prístupnosti. Bude predpokladať úpravu terénu, zemné a výkopové práce.

Oprava oplotenia obecného pozemku - oplotenie pozemku okolo obecného úradu a areálu parku je v nevyhovujúcom stave a vyžaduje rekonštrukciu.

Rozšírenie parkoviska - realizácia aktivity je potrebná vzhľadom na nedostatok parkovacích miest pri obecnom úrade a na ich neefektívnosť.

Rekonštrukcia obradnej miestnosti - rekonštrukcia predpokladá úpravu miestnosti, úpravu stien, podláh, stropu, elektrického vedenia a vybavenia.

Vyčistenie potoka - prostredníctvom tejto aktivity sa vyčistí kanál potoka v dolnej časti obce. Pri realizácii je nevyhnutné využiť ťažké stroje a mechanizmy, ktoré pripravia terén na ďalšie práce a úpravy.

Budovanie kanalizácie a ČOV - vybudovanie, resp. dobudovanie kanalizácie a ČOV v obci.

Rekonštrukcia kotolne a oprava strechy v materskej škole - aktivita predpokladá zateplenie a rekonštrukciu kotolne, opravu strechy na časti materskej školy, ktorá ešte nebola zrekonštruovaná.

Rekonštrukcia obecnej budovy č. 3 - rekonštrukcia fasády, strechy, okien a celkového vzhľadu budovy.

Výsadba zelene v parku - výsadba zelene v parku v okolí kultúrneho domu Gaudium, úprava priestranstva a starostlivosť o ŽP.

Vybudovanie detského ihriska - vytvorenie detského ihriska, osadenie preliezok a konštrukcií na voľnočasové aktivity pre deti.

Revitalizácia verejných priestranstiev - aktivita sa týka zveľadenia a úpravy verejných priestranstiev v centre obce.

Modernizácia tribúny - tribúna na futbalovom ihrisku je v nevyhovujúcom stave a je potrebné ju zrekonštruovať.

Amfiteáter - aktivita predpokladá výstavbu amfiteátra na vykonávanie kultúrnych a spoločenských aktivít a podujatí na zvýšenie kultúrneho života v obci.

Cyklotrasa - napojenie na cyklotrasu v rámci štúdie MAS SOTDUM, ktorá je spracovaná a pripravuje sa vybudovanie cyklotrasy v rámci Mikroregiónu Bebrava.

Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom - v rámci prípravy pozemkov na vybudovanie novej obytnej časti obce je potrebné vybudovať infraštruktúru a ponuku služieb. V rámci ďalšieho zvyšovania komfortu obyvateľov je nevyhnutná spolupráca s podnikateľským sektorom, ktorá môže v budúcnosti vyústiť do realizovania spoločných projektových zámerov.

Cezhraničná spolupráca - vytvorenie partnerskej spolupráce s obcami z iných regiónov, najmä zahraničných a participovanie na spoločných projektoch.

REALIZAČNÁ ČASŤ

ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý dokument, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje podpora miestneho rozvoja s dôrazom na sociálno-ekonomickú sféru, ako aj ďalšie oblasti rozvoja obce. Charakterizuje sa ako program cielených opatrení, prípadne intervencií, ktorý bol navrhnutý pre oživenie ekonomického a sociálneho rozvoja, ako aj iných oblastí. Konkretizuje opatrenia na dosahovanie strategických cieľov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je dôležitý najmä preto, že sumarizuje základné informácie o obci k stratégii vo všetkých súvislostiach rozvoja. Slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektových zámerov. Slúži tiež ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektových zámerov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu partnerov na území obce. Zodpovednosť za plnenie celého programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce má najvyšší orgán na čele so starostom obce.

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rajčany“ bol vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Programové a strategické ciele vychádzajú z endogénnych rozvojových faktorov nachádzajúcich sa na území obce, berú do úvahy exogénne zdroje a tendencie.

VÄZBY NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY KRAJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rajčany na roky 2015-2020 úzko nadväzuje na jednotlivé dokumenty, ktoré boli vypracované na regionálnej úrovni. Jedná sa o Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja z februára 2012 a Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018.

Pre riešené územie obce Rajčany sú platné záväzné regulatívy ÚP regiónu Nitrianskeho kraja v nasledovných oblastiach:

- v oblasti celoštátnych a nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry
- v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
- v oblasti zachovania, zhodnotenia a využívania kultúrneho dedičstva
- v oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov, nerastného bohatstva a starostlivosti o krajinu a tvorby krajinnej štruktúry
- v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja
- v oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva
- v oblasti priemyslu a stavebníctva
- v oblasti rekreácie a turizmu
- v oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry
- v oblasti rozvoja nadradeného technického vybavenia

Z hľadiska priorít Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 sa obce Rajčany dotýkajú priamo nasledovné priority a opatrenia:

- *Hospodárstvo*

2 Vytváranie podmienok pre príchod nových investorov a rozvoja priemyselných odvetví s vyššou tvorbou pridanej hodnoty

opatrenie 2.1 Rozvoj a podpora priemyselných parkov a podnikateľských zón

3 Podpora malého a stredného podnikania

opatrenie 3.1 Podpora malého a stredného podnikania so zreteľom na podporu výrobných aktivít

4 Podpora cestovného ruchu

opatrenie 4.1 Skvalitnenie služieb a infraštruktúry pre podporu rozvoja cestovného ruchu

opatrenie 4.2 Tvorba produktov cestovného ruchu a ich propagácia

5 Využitie energetického potenciálu kraja

opatrenie 5.1 Podpora využívania vlastných zdrojov energie v kraji

- *Ľudské zdroje*

1 Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva a rozvoj systému celoživotného vzdelávania

opatrenie 1.2 Podpora rozvoja a dostupnosti celoživotného vzdelávania

2 Sociálny rozvoj

opatrenie 2.1 Zaistenie dostupnosti a variability sociálnych služieb, deinštitucionalizácia a humanizácia sociálnych služieb

opatrenie 2.2 Zaistenie dostupnosti a variability zdravotnej starostlivosti, deinštitucionalizácia a humanizácia

opatrenie 2.3 Podpora kultúrneho, športového a spolkového života v regióne

opatrenie 2.4 Zníženie výskytu sociálno-patologických javov

- *Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka*

1 Rozvoj multifunkčného pôdohospodárstva

opatrenie 1.1 Podpora aktivít pôdohospodárskych podnikov zameraných na diverzifikovanie výroby pôdohospodárskeho a nepôdohospodárskeho charakteru

opatrenie 1.2 Podpora vedy a výskumu a transferu poznatkov v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

opatrenie 1.3 Podpora vytvárania vhodného agroenvironmentálneho prostredia

2 Podpora rozvoja sociálneho kapitálu v pôdohospodárstve a na vidieku

opatrenie 2.1 Podpora rozvoja územných partnerstiev medzi podnikateľmi na vidieku, územnými samosprávami a neziskovými organizáciami

opatrenie 2.2 Podpora sieťovania kľúčových aktérov a budovania povedomia o miestnych a regionálnych produktoch

opatrenie 2.3 Podpora tradičnej spolkovej a záujmovej činnosti

3 Regenerácia vidieckych sídiel

opatrenie 3.1 Podpora regenerácie vidieckych sídiel a urbanizmu vidieka

opatrenie 3.2 Podpora obnovy a zachovávanía kultúrohistorických objektov a tradičných architektonických prvkov vidieka

opatrenie 3.3 Podpora zabezpečenia kvalitných a dostupných služieb na vidieku

- *Infraštruktúra*

1 Skvalitnenie regionálnej dopravnej infraštruktúry a jej napojenie na nadregionálne siete

opatrenie 1.2 Modernizácia a rekonštrukcia ciest II. a III. triedy a napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru

opatrenie 1.5. Vytvorenie podmienok zníženie environmentálnych dôsledkov výstavby a prevádzky dopravnej infraštruktúry

2 Zlepšenie dostupnosti a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT)

opatrenie 2.1 Podpora rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí pre podporu informačnej a komunikačnej infraštruktúry

3 Skvalitnenie sociálnej infraštruktúry

opatrenie 3.1 Podpora modernizácie zariadení sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti

opatrenie 3.2 Modernizácia školských a kultúrnych zariadení

- *Životné prostredie*

1 Zvýšenie environmentálnej rovnováhy v krajine a ochrana pred živelnými pohromami

opatrenie 1.1 Zabezpečenie ochrany územia pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení

opatrenie 1.2 Realizácia opatrení a programov na ochranu prírody a krajiny

2 Znižovanie znečistenia vôd a zlepšenie kvality života obyvateľov kraja dobudovaním a skvalitnením infraštruktúry vodného hospodárstva v zmysle právnych predpisov EÚ a SR

opatrenie 2.1 Zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd

opatrenie 2.2 Zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou

3 Znižovanie produkcie odpadov a zavádzanie efektívnych systémov nakladania s odpadmi

opatrenie 3.1 Zefektívnenie systému nakladania s odpadom

4 Zlepšenie kvality ovzdušia

opatrenie 4.1 Znižovanie emisií tuhých znečisťujúcich látok a skleníkových plynov

5 Zlepšenie environmentálneho správania sa obyvateľstva kraja

opatrenie 5.1 Podpora environmentálnej osvetu a výchovy prostredníctvom podpory vzdelávacích aktivít a podujatí

ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE MANAŽMENTU PROGRAMU

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Najvyšším orgánom je zastupiteľstvo obce. Starosta obce a najvyšší orgán prijíma rozhodnutia o postupe programu, ustanovuje riadiaci tím, ktorý je poverený riadením procesu. Schvaľuje návrhy a projekty rozvoja a dojednáva partnerské vzťahy. Hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu. Zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o zmenách.

Najvyšší orgán v obci zároveň preberá činnosť riadiaceho tímu. Hlavnou činnosťou manažmentu programu je zabezpečiť organizačné a technické zabezpečenie programu, vykonávať kontrolu fyzickú, ekonomickú a kvalitatívnu ako aj pomocou ukazovateľov vykonať monitoring a viesť evidenciu. Ďalšou činnosťou riadiaceho tímu je urobiť priebežné a záverečné hodnotenie a spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Spracovateľský tím má na starosti vypracovanie samotného dokumentu, jeho jednotlivé kapitoly a prílohy a vytvára pracovné skupiny, ktoré pod vedením riadiaceho tímu vykonávajú tieto hlavné činnosti. Vykonávajú rozbor pre zabezpečenie programu a posudzujú jednotlivé projekty programu. Spracovávajú a preberajú dokumentáciu projektov a riešia operatívne problémy, ktoré vznikajú pri realizácii programu. Spracovávajú a predkladajú návrhy pre aktualizáciu programu. V pracovnej skupine by mali byť odborne zdatní a spoločensky uznávaní ľudia. Súčasťou skupiny môže byť aj externý konzultant, ktorý je fundovaným pomocníkom vo všetkých fázach programu. Spracovateľský tím pripravuje všetky východiská pre strategickú časť, ktorú na základe prerokovaní s pracovnými skupinami spracuje do finálnej podoby programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako celku.

Zvlášť dôležitá je účasť verejnosti, pretože určuje výslednú legitimitu a dôveryhodnosť celého programu ako aj jeho plnenie a záväznosť. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov.

Všetky skupiny sú pri príprave programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce navzájom prepojené a komunikujú všetky jeho postupy, spracovania a podklady pre jednotlivé kapitoly dokumentu. Riadiaci tím koordinuje spracovateľský tím a zároveň zabezpečuje prácu pracovnej skupiny a verejnosti pri príprave jednotlivých častí. Riadiaci tím je teda zodpovedný za výslednú podobu dokumentu.

Zároveň je v záujme obce, aby pri realizovaní jednotlivých aktivít boli oslovené cieľové skupiny, pre ktoré je konkrétna aktivita pripravená a zabezpečí komunikáciu s nimi prostredníctvom orgánov obce.

INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE FORMOU PARTNERSTVA

Spracovateľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rajčany je Regionálna rozvojová agentúra Topoľčiansko na základe zmluvy o vyhotovení strategického dokumentu. RRA Topoľčiansko pri jeho vypracovaní spolupracovala s Obecným úradom v obci Rajčany, taktiež s členmi zastupiteľstva obecného úradu v Rajčanoch a s verejnosťou.

Vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Pri samotnej realizácii PHSR bude obec spolupracovať s partnermi. Dokument bol v procese spracovávania zverejnený na webovej stránke obce a ako pracovná verzia na obecnom úrade k dispozícii k nahliadnutiu a spripomienkovaniu. Taktiež sa na

jeho spracovaní podieľali občania obce formou dotazníkového prieskumu, ktorý bol realizovaný v tlačenej forme a v elektronickej na webovej stránke obce.

MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Monitorovanie je systematický proces, ktorého cieľom je sledovať, či realizované opatrenia a aktivity sú v súlade so stanovenými cieľmi a nakoľko sa stanovené ciele naplňujú. Monitorovanie si vyžaduje vytvoriť systém zberu, triedenia a uchovávaní relevantných informácií o vecnom a finančnom plnení programu rozvoja obce, ako aj funkčnú inštitucionálnu štruktúru schopnú tento systém naplňovať. Monitorovanie bude prebiehať na základe vopred definovaných monitorovacích indikátorov výsledku stanovených pre jednotlivé opatrenia. Údaje získané monitorovaním sa využijú na priebežné sledovanie výkonnosti - dosahovaných výsledkov. Výsledky monitorovania výkonnosti sa prezentujú v monitorovacej správe, ktorá sa vypracováva každoročne.

Základným zdrojom monitorovacích údajov je žiadosť o poskytnutie dotácie, ktorá obsahuje informácie o žiadateľovi a jeho partneroch na projekte, informácie o projekte, názvy a očakávané hodnoty merateľných ukazovateľov projektu a finančný plán projektu.

Pri monitoringu je dôležité sledovať žiadosti o prostriedky vrátane zúčtovacích dokladov, ako výstup procesu finančného riadenia, ktorý obsahuje sumy deklarovaných oprávnených výdavkov projektov, sumy uznaných oprávnených projektov, ako aj sumy neoprávnených výdavkov projektu a dátumy prijatia a zaúčtovania žiadosti o platbu na platobnej jednotke.

Tabuľka č. 33 - Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR Rajčany

Rok	Monitorovacia správa obce	Termín spracovania monitorovacej správy	Hodnotenie: plnenie výdavkov a výstupov/operatívne návrhy	Hodnotenie: plnenie cieľov/plnenie ukazovateľov/operatívne návrhy	Porovnanie plánu so skutočnosťou /merateľné ukazovatele	Prerokovanie správy v zastupiteľstve
2015	áno	03/2016	áno	áno	áno	áno
2016	áno	03/2017	áno	áno	áno	áno
2017	áno	03/2018	áno	áno	áno	áno
2018	áno	03/2019	áno	áno	áno	áno
2019	áno	03/2020	áno	áno	áno	áno
2020	áno	03/2021	áno	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Zber monitorovacích indikátorov, ktoré sú uvedené v akčnom pláne dokumentu, sa bude realizovať a vyhodnocovať raz ročne na úrovni opatrení. Riadiaci tím na obecnom úrade ročne zhotoví monitorovaciu správu o plnení týchto indikátorov. Túto predloží na zastupiteľstve obce na prerokovanie stanoviska a následne na prerokovanie kontrolórovi. Sledované monitorovacie indikátory sa porovnávajú v každej správe s počiatočným stavom a s predchádzajúcim monitorovaním.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačne a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Hodnotí sa relevantnosť (posúdenie vzájomnej súvislosti priorit samosprávy, zámerov a strategických cieľov), účinnosť (hodnotenie miery dosiahnutia strategických cieľov

programu, širších plánovaných aj neplánovaných prínosov a pozitívnych resp. negatívnych vplyvov realizácie programu), efektívnosť a hospodárnosť (posúdenie efektívnosti vstupov k dosiahnutým výstupom, či za rovnaké vstupy bolo možné získať vyššie výstupy, alebo či bolo možné za nižšie vstupy získať rovnaké výstupy), užitočnosť a dopad (porovnanie plánovaného, resp. dosiahnutého vplyvu cieľov programu s potrebami cieľovej skupiny) a stabilita a udržateľnosť (posúdenie perspektívnosti pôsobenia očakávaných kladných zmien vyplývajúcich z realizácie častí programu po ich ukončení, či sa očakávané kladné zmeny nestanú zastaranými v krátkom časovom období).

Ukazovatele, ktoré hodnotiaci rámec sleduje sa budú sledovať nasledovne:

- Hodnotiace ukazovatele na úrovni dopadu sa budú sledovať na konci roku 2020
- Hodnotiace ukazovatele na úrovni výsledku sa budú sledovať sumárne v strednodobom horizonte implementácie stratégie (na konci roku 2017)

Hodnotiace správy sa budú predkladať v dvoch časových obdobiach:

Záverečná hodnotiacia správa - bude spracovaná po ukončení obdobia relevantnosti PHSR. Táto správa bude hodnotiť najmä celkový dopad implementácie stratégie.

Strednodobá hodnotiacia správa - bude sledovať sumárne hodnotenie implementácie stratégie v strednodobom časovom horizonte (2017) na úrovni výsledkov.

Tabuľka č. 34 - Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR Rajčany

Rok	Hodnotiacia správa obce	Termín spracovania hodnotiacej správy	Hodnotenie plnenia cieľov: efektívnosť a účinnosť ich plnenia	Hodnotenie plnenia cieľov: relevantnosť, užitočnosť, udržateľnosť	Referenčné porovnanie výkonnosti obce s inou obcou	Návrh opatrení na dosahovanie výsledkov/ komentár	Prerokovanie správy v zastupiteľstve
2017	strednodobá	06/2018	áno	áno	áno	áno	áno
2020	záverečná	06/2021	áno	áno	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Riadiaci tím vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce - zabezpečuje monitorovanie plnenia akčného plánu a jeho aktualizáciu. Samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky obecného úradu, poslancov a verejnosti, zvyčajne počas zostavovania rozpočtu na ďalší rok, taktiež vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dopady realizovaných opatrení a aktivít. Aktualizáciu PHSR obec uskutoční každé 3-4 roky. Riadiaci tím zabezpečí fungovanie partnerstva, informovanie verejnosti o realizácii PHSR a v prípade potreby verejné prerokovanie aktualizácie PHSR a akčného plánu.

Harmonogram realizácie

Časový harmonogram realizácie jednotlivých cieľov a priorít, ktoré sú opísané v tomto Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, je viazaný na možnosť čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých rozpočtových kapitol obce, účelovo viazaných finančných prostriedkov alebo finančných prostriedkov z fondov EÚ. Jednotlivé etapy realizácie projektových zámerov budú pokračovať v nadväznosti na seba tak, aby sa jednotlivé fázy neprekrývali, ale priamo na seba nadväzovali a vytvorili tak ucelený harmonický celok.

Harmonogram realizácie jednotlivých aktivít je spracovaný formou akčného plánu. Akčný plán je uvedený v prílohe č. 1.

Monitorovanie a hodnotenie plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je možné na základe stanovených merateľných ukazovateľov pri jednotlivých aktivitách. Všetky aktivity a ich merateľné ukazovatele sú rozpísané v nasledujúcej tabuľke č. 35. Doplnenie tejto tabuľky bude v rámci aktualizácie PHSR na základe doplnených aktivít do akčného plánu.

Tabuľka č. 35 - Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít

Názov aktivity	Merateľný ukazovateľ	Predpokladaná hodnota po realizácii aktivity
Rekonštrukcia verejného osvetlenia	- počet vymenených svietidiel - počet rozvádzačov	- 81 - 1
Rekonštrukcia a vybudovanie viacúčelového ihriska	- počet zrekonštruovaných ihrísk - počet vybudovaných viacúčelových ihrísk - počet m ² vybudovanej plochy	- N/A - N/A - 576 m ²
Príprava stavebných pozemkov	- počet pripravených stavebných pozemkov	- N/A
Vybudovanie chodníkov	- dĺžka vybudovaných chodníkov	- N/A
Rozšírenie parkoviska	- počet m ² vybudovanej plochy parkoviska	- 130
Rekonštrukcia obradnej miestnosti	- počet zrekonštruovaných obradných miestností - počet návštevníkov, využívajúcich obradnú miestnosť	- N/A - N/A
Vyčistenie potoka	- počet m ² vyčistenej plochy	- N/A
Budovanie kanalizácie a ČOV	- počet m vybudovanej kanalizácie - počet vybudovaných ČOV	- N/A - 1
Rekonštrukcia kotolne a oprava strechy v materskej škole	- počet zrekonštruovaných kotolní - m ² opravenej strechy na MŠ	- N/A - N/A

Rekonštrukcia obecnej budovy č. 3	- počet zrekonštruovaných budov	- N/A
Výsadba zelene v parku	- počet vysadených stromov	- N/A
Vybudovanie detského ihriska	- počet m ² vybudovanej plochy	- 120 m ²
Oprava oplotenia obecného pozemku	- počet m oplotenia	- N/A
Revitalizácia verejných priestranstiev	- počet revitalizovaných verejných priestranstiev	- N/A
Modernizácia tribúny	- počet modernizovaných tribún - počet návštevníkov tribúny	- N/A - N/A
Amfiteáter	- počet zrekonštruovaných amfiteátrov - počet návštevníkov amfiteátra	- N/A - N/A
Cyklotrasa	- počet m vybudovanej a vyznačenej cyklotrasy	- N/A
Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	- počet podnikateľov zapojených do spolupráce - počet vytvorených spoločných projektových zámerov	- N/A - N/A
Cezhraničná spolupráca	- počet cezhraničných projektov - počet partnerov zapojených do projektov - počet účastníkov projektov	- N/A - N/A - N/A

*N/A - nedostupná informácia

Zdroj: vlastné spracovanie

FINANČNÁ ČASŤ

PHSR predstavuje integrovanú stratégiu, ktorej implementácia zahŕňa opatrenia realizované obcou ako aj ďalšími rozvojovými partnermi. Tieto opatrenia môžu byť financované z rôznych operačných programov, z rozpočtu obce, ako aj z rozpočtov VÚC resp. podnikateľských subjektov. Stratégia tiež obsahuje opatrenia, ktoré zatiaľ nie sú finančne pokryté, ale financovanie ktorých je v dokumente navrhnuté.

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je schopnosť obce v priebehu realizácie programu rozvoja zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Preto je pri realizácii jednotlivých projektov nevyhnutné finančné plánovanie.

Každý projekt musí mať vlastné spolufinancovanie buď z vlastných zdrojov, čiže obecných, alebo z úverových bankových zdrojov. Je potrebné vopred plánovať svoje finančné toky a vyčleniť pre každý rok realizácie projektu, resp. projektov, potrebné financie. Tieto financie sa musia stať súčasťou obecného rozpočtu a sú prísne účelovo viazané na jednotlivé projekty.

Na finančné zabezpečenie cieľov, úloh a aktivít bude obec využívať finančné prostriedky predovšetkým:

- z rozpočtu obce,
- z rozpočtu miestnej akčnej skupiny, mikroregiónu,
- z rozpočtu samosprávneho kraja,
- zo štátneho rozpočtu,
- z fondov Európskej únie,
- bankové úvery,
- príspevky od právnických a fyzických osôb,
- príspevky medzinárodných inštitúcií, nadácií a pod.

Tabuľka č. 36 - Indikatívny finančný plán realizácie PHSR v €

oblasť	2015	2016	2017	2018	2019	2020	spolu
Ekonomický rozvoj	-	12 000	27 000 + 600 000*	27 000	27 000	27 000	720 000
Infraštruktúra	114 000	146 000 + 50 000*	10 000	20 000	-	-	340 000
Životné prostredie	-	210 500	210 500	204 000	4 000	4 000	633 000

*financovanie je určené na počiatočný rok realizácie projektu, vzhľadom na rozpätie stanovené v závislosti od schválenia dotácie zo zdrojov EÚ alebo ŠR

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 37 - Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Rajčany na roky 2015 - 2020

Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Rajčany na roky 2015 - 2020								
Pracovný názov zámeru	Zameranie projektu	Oblasť proj. zámeru	Pripravenosť proj. zámeru	Zaradenie do tematickej oblasti	Odhadovaný rok zahájenia realizácie	Orientačný rozpočet v €	Priorita zámeru	Spolupráca s partnerom pri realizácii
Rekonštrukcia verejného osvetlenia	rekonštrukcia verejného osvetlenia	verejné osvetlenie	pripravený projekt	technická infraštruktúra	2015	95 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia a vybudovanie viacúčelového ihriska	rekonštrukcia a vybudovanie viacúčelového ihriska	ihriská	pripravený projekt	šport a voľný čas	2015	15 000	realizácia nie je závislá od dotácie	nie
Rozšírenie parkoviska	rozšírenie parkoviska pri obecnom úrade	doprava	príprava podkladov	technická infraštruktúra	2015-2016	8 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Vybudovanie chodníkov	vybudovanie chodníkov k hrobovým miestam	chodníky a cesty, miestne komunikácie	v štádiu úvah	technická infraštruktúra	2016	15 000	realizácia nie je závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia obradnej miestnosti	rekonštrukcia obradnej miestnosti na obecnom úrade	obecné budovy	príprava podkladov	občianska vybavenosť	2016	5 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia kotolne a oprava strechy v materskej škole	rekonštrukcia kotolne a oprava strechy v materskej škole, zateplenie	obecné budovy	pripravený projekt	občianska vybavenosť	2016	50 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Vybudovanie detského ihriska	vybudovanie detského ihriska	ihriská	v štádiu úvah	šport a voľný čas	2016	10 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Oprava oplotenia obecného pozemku	oprava oplotenia obecného pozemku	oplotenie	v štádiu úvah	technická infraštruktúra	2016	2 000	realizácia nie je závislá od dotácie	nie
Vyčistenie potoka	vyčistenie potoka v dolnej časti obce	ochrana prírody a krajiny	pripravený projekt	životné prostredie	2016-2017	3 000	realizácia nie je závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia obcej budovy č. 3	rekonštrukcia obcej budovy č. 3 vedľa materskej školy	obecné budovy	príprava podkladov	občianska vybavenosť	2016-2017	60 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Výsadba zelene v parku	výsadba zelene v parku v okolí kultúrneho domu Gaudium	verejné priestranstvá	v štádiu úvah	občianska vybavenosť	2016-2017	10 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Príprava	príprava	chodníky	príprava	technická	2016-	50 000	realizácia	nie

stavebných pozemkov	stavebných pozemkov – projektová dokumentácia, infraštruktúra	a cesty, miestne komunikácie	podkladov	infraštruktúra	2018		závislá od dotácie	
Budovanie kanalizácie a ČOV	budovanie kanalizácie a ČOV	kanalizácia a ČOV	pripravený projekt	životné prostredie	2016-2018	600 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Cezhraničná spolupráca	vybudovanie partnerstva s obcami a tvorba spoločných projektov	partnerstvá	v štádiu úvah	ľudské zdroje	2016-2020	60 000	realizácia závislá od dotácie	partnerská obec
Revitalizácia verejných priestranstiev	revitalizácia verejných priestranstiev v centre obce	verejné priestranstvá	v štádiu úvah	občianska vybavenosť	2016-2020	20 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Amfiteáter	výstavba amfiteátra	kultúrne zariadenia	v štádiu úvah	kultúra	2017	10 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Cyklotrasa	napojenie na cyklotrasu	cyklotrasy	vypracovaná štúdia	cestovný ruch	2017-2019	600 000	realizácia závislá od dotácie	Mikroregión Bebrava
Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	vybudovanie partnerstva medzi obcou a podnikateľmi a tvorba spoločných projektov	partnerstvá	v štádiu úvah	ľudské zdroje	2017-2020	60 000	realizácia závislá od dotácie	podnikateľský sektor
Modernizácia tribúny	modernizácia tribúny na futbalovom ihrisku	šport	v štádiu úvah	šport a voľný čas	2018	20 000	realizácia závislá od dotácie	nie

Zdroj: OcÚ Rajčany

ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rajčany je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu obce, prioritné rozvojové oblasti, strategické ciele a ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskovým materiálom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce a územno-plánovacej dokumentácie obce. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rajčany nadviazal aj na Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 a jeho hlavné prioritné oblasti a ciele.

PHSR je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania. Je usporiadaný na plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých obyvateľov obce a jej návštevníkov pri rešpektovaní územného plánu. Sú v ňom jasne vymedzené hlavné problémy, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj územia spoločné a sú v ňom vytýčené opatrenia, ktoré prispievajú k riešeniu týchto problémov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rajčany je živý dokument. Jeho realizácia sa bude sledovať a PHSR obce bude podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Naznačené smery rozvoja obce sú otvorené a budú sa dopracovávať a konkretizovať vždy v záujme obyvateľov obce. Hlavným cieľom tohto programu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí.

PHSR obce je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce v horizonte šiestich rokov. Z tohto dôvodu dosiahnutie strategického cieľa PHSR presahuje hranice jedného volebného obdobia a pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Na druhej strane, tak ako všetky koncepčné a strategické dokumenty, ktoré nie sú právne záväzné, aj PHSR je dôležitý a užitočný natoľko, nakoľko sa mu tieto vlastnosti pripisujú.

Cieľom PHSR bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej obyvateľstva a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva. Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce Rajčany a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Na vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rajčany sa podieľali:

- kolektív RRA Topoľčiansko
- Mária Švecová, starostka obce Rajčany
- poslanci obecného zastupiteľstva a pracovníci OcÚ Rajčany
- obyvatelia obce Rajčany

ZDROJE INFORMÁCIÍ

- Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002
- Internet
- Obecný úrad v Rajčanoch
- Obvodný úrad životného prostredia Topoľčany
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rajčany na obdobie 2007 - 2013
- Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018
- Regionálna rozvojová agentúra Topoľčiansko
- Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011
- Štatistický úrad SR
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

PRÍLOHY

- Príloha č. 1 - Akčný plán
Príloha č. 2 - Užšie územné vzťahy obce Rajčany
Príloha č. 3 - Širšie územné vzťahy obce Rajčany
Príloha č. 4 - Základná situácia obce Rajčany
Príloha č. 5 - Obrázková príloha - obec Rajčany

Príloha č. 1 - Akčný plán

Akčný plán pre obec Rajčany na roky 2015-2020							
Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita	Časový plán realizácie	Predpokladaný rozpočet v €	Koordinátor	Možnosti financovania	Poznámka
Ekonomický rozvoj	Cestovný ruch	Cyklotrasa	2017-2019	600 000	Mikroregión Bebrava	vlastné zdroje, OP, MAS, mikroregión, štát, VÚC, zdroje EÚ, SACR	vypracovaná štúdia
	Ľudské zdroje	Cezhraničná spolupráca	2016-2020	60 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ, partnerská obec	v štádiu úvah
		Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	2017-2020	60 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ, podnikateľský sektor	v štádiu úvah
Infraštruktúra	Občianska vybavenosť	Rekonštrukcia obradnej miestnosti	2016	5 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov
		Rekonštrukcia kotolne a oprava strechy v materskej škole	2016	50 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	pripravený projekt
		Rekonštrukcia obecnej budovy č. 3	2016	60 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov
	Kultúra, šport a voľný čas	Rekonštrukcia a vybudovanie viacúčelového ihriska	2015	15 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	pripravený projekt
		Vybudovanie detského ihriska	2016	10 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Amfiteáter	2017	10 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Modernizácia tribúny	2018	20 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
	Technická infraštruktúra	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2015	95 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	pripravený projekt
		Rozšírenie parkoviska	2015-2016	8 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov

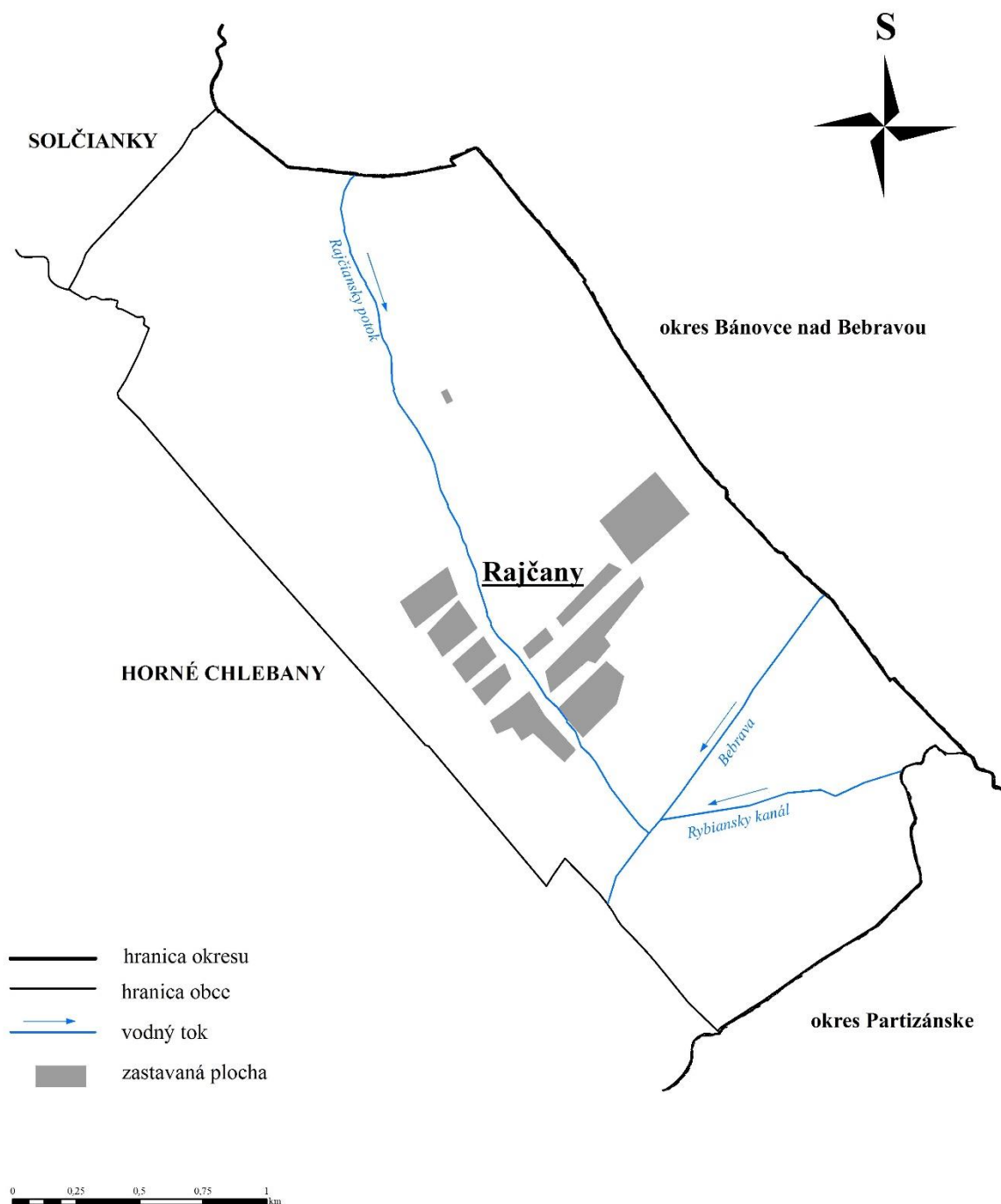
		Vybudovanie chodníkov	2016	15 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Oplotenie obecného pozemku	2016	3 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Príprava stavebných pozemkov	2016-2018	50 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov
Životné prostredie	Environmentálna infraštruktúra	Vyčistenie potoka	2016-2017	3 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	pripravený projekt
		Výsadba zelene v parku	2016-2017	10 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, Envirofond, zdroje EÚ, štát	v štádiu úvah
		Budovanie kanalizácie a ČOV	2016-2018	600 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	pripravený projekt
		Revitalizácia verejných priestranstiev	2016-2020	20 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, Envirofond, zdroje EÚ, štát	v štádiu úvah

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 2 - Užšie územné vzťahy obce Rajčany

UŽŠIE ÚZEMNÉ VZŤAHY OBCE RAJČANY

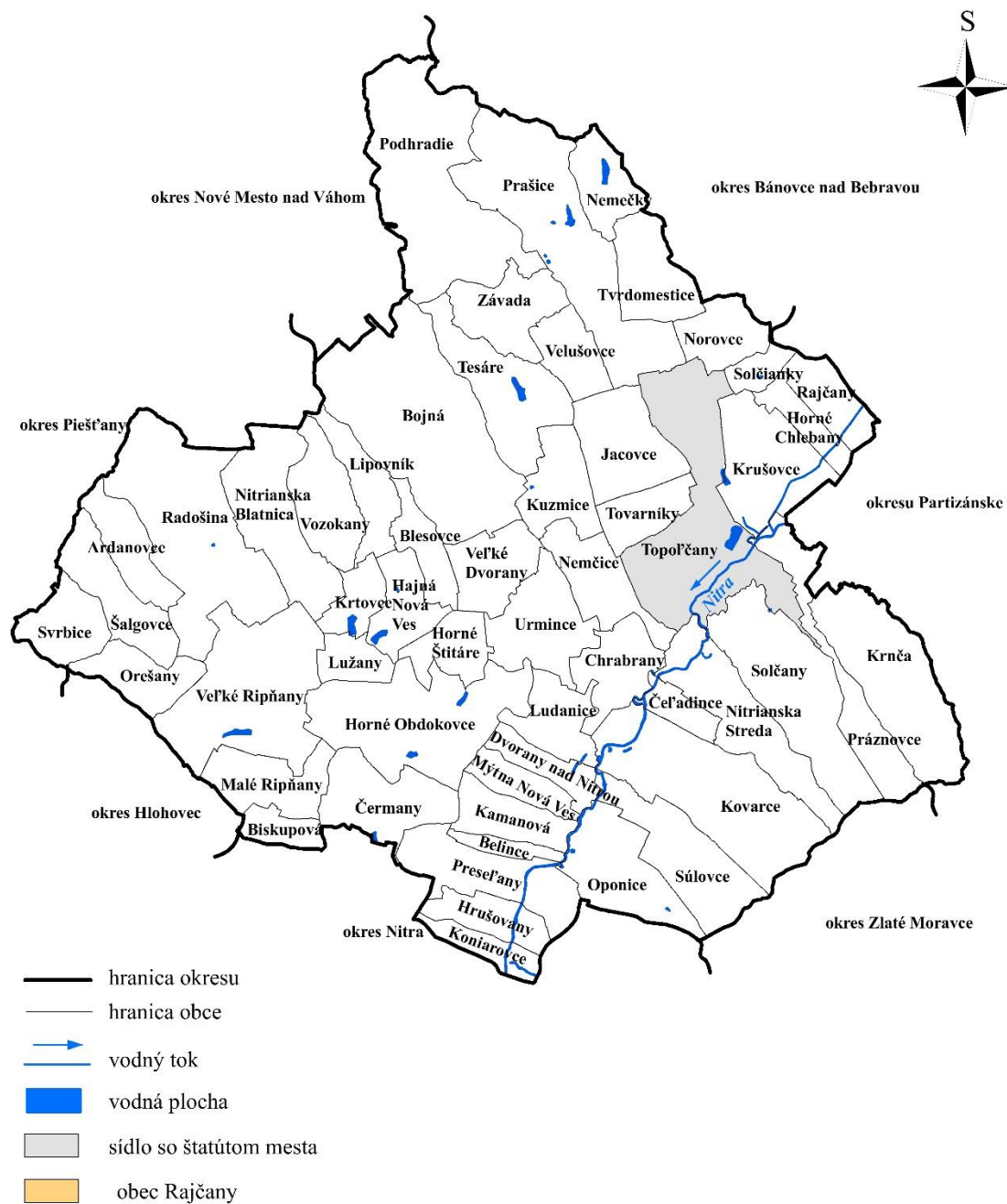
Zdroj: Spojitá vektorová mapa 1 : 50 000

Autor: Michaela Lukáčiková by ArcGIS 9.3

Príloha č. 3 - Širšie územné vzťahy obce Rajčany

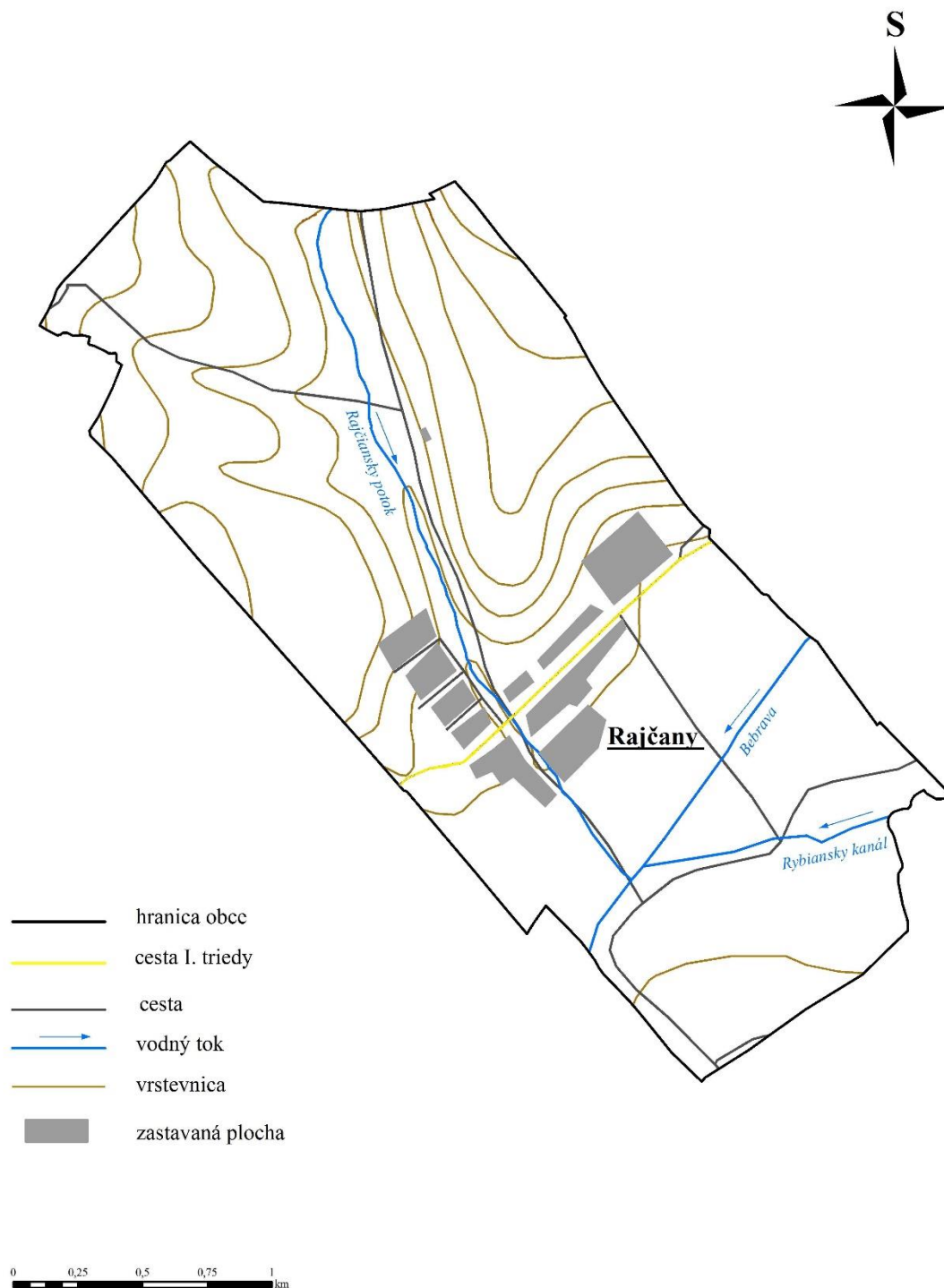
ŠIRŠIE ÚZEMNÉ VZŤAHY OBCE RAJČANY

Príloha č. 4 - Základná situácia obce Rajčany

ZÁKLADNÁ SITUÁCIA OBCE RAJČANY

Zdroj: Spojitá vektorová mapa 1 : 50 000

Autor: Michaela Lukáčiková by ArcGIS 9.3

Príloha č. 5 - Obrázková príloha - obec Rajčany

Mikuláš

Výstava poľovného združenia - beseda s deťmi

Turnaj o putovný pohár Mikroregiónu Bebrava

Deň detí

770. výročie založenia obce

770. výročie založenia obce

770. výročie založenia obce

Sála KD Gaudium

Materská škola

Nový dom smútku

Obecný úrad

Kultúrny dom

Letecký pohľad na obec Rajčany